

Негување на
врските со
ТАТКОВИНАТА

Интервју с
Goranom
Palčevskim:

Medicina i politika
– povjerenje je
osnova svakog
odnosa

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XXIX 2021.

СЕПТЕМВРИ – ОКТОМВРИ
RUJAN – LISTOPAD

БРОЈ

133

ISSN 1333-7769

**Прва света литургија во
новата македонска црква во Загреб**

**Безвремена парадигма
– хрватско-македонско пријателство**

**Години на развивање
пријателство, доверба и почит**

ЧЕСТИТ БОЖИЌ И СРЕЌНА НОВА ГОДИНА!

ALKALOID
SKOPJE

Health above all

MULTI
ESSENCE

VAŠA INVESTICIJA
U ZDRAV ŽIVOT!

**BRZA I JEDNOSTAVNA PRIMJENA
JEDNA VREĆICA DNEVNO!**

- **Magnezij doprinosi normalnom funkcioniranju živčanog sustava**
- **Magnezij doprinosi normalnoj funkciji mišića i ravnoteži elektrolita**
- **Niacin, Pantotenska kiselina, Vitamin B₂, Vitamin B₆, Folna kiselina i Vitamin B₁₂ doprinose smanjenju umora i iscrpljenosti**

Magnezij 400

**Mikrogranule za izravnu primjenu
dodatak prehrani sa sladilima**

+ B complex

20 vrećica
s okusom grejpa

Zapratite nas:

[facebook.com/zdravljebezrecepta.hr](https://www.facebook.com/zdravljebezrecepta.hr)

[instagram.com/zdravljebezrecepta.hr/](https://www.instagram.com/zdravljebezrecepta.hr/)

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr
zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

Триесет години како дома

За Македонците 1991 е година со историско значење, без разлика дали се во Македонија или во Хрватска. Во таа година се раздруживме од нашата заедничка ни држава, Република Хрватска ја прогласи својата независност, а потоа и Република Македонија стана самостојна држава. Се градеа две самостојни држави соочени со сите неизвесности и предизвици. Во таква констелација на односи, Македонците во Хрватска, одеднаш како да се најдоа на „бришан“ простор. Сè она што дотогаш постоеше, се промени.

Во мугрите на создавањето на новите самостојни држави, Македонците во Хрватска ја почувствуваа потребата дека треба да се обединат, да станат заедница, за да можат да дејствуваат во насока на зачувувањето на сопствениот идентитет. Така, 22 декември 1991 година ќе остане забележан трајно во анализите на македонската дијаспора на Хрватска, како ден кога Македонците ја етаблираа својата Заедница и почнаа со своето институционално дејствување и станаа дел од многубројните хрватски општествени сегменти.

Со тоа, Заедницата на Македонците во РХ стана вистинска парадигма и мост кој постојано обединува, гради и создава нови вредности и синергии. Низ овие 30 години од нејзиното основање се оставени неизбришливи траги низ бројните манифестации и ангажмани. А сите тие се забележани на страниците на списанието „Македонски глас“, издадени се и голем број книги.

Секако, сето ова не би било возможно без поддршката од страна на хрватската држава, конкретно преку Советот за националните малцинства на РХ, како и локалните институции кои ги поддржуваат благородните проекти на Македонците во Хрватска.

Да се сетиме на мислата на големиот хрватски писател Предраг Матвејевиќ: „Хрватските Македонци не се само некаква мала дијаспора, ниту некаква „малцинска заедница“! Тие се многу, многу повеќе од тоа! Тие се големо демократско и цивилизирано движење во рамките на пријателска Хрватска!“

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Национални малцинства, миграции и безбедност

На меѓународната конференција беа одржани седум панели поделени во три тематски целини: „Национални малцинства во демократските општества“, „Миграции и миграциски политики“ и „Глобални безбедносни предизвици“

Советот за националните малцинства на Република Хрватска во соработка со Центарот за меѓународни и безбедносни студии на Факултетот за политички науки при Универзитетот во Загреб, Фондацијата „Фридрих Еберт Стифтунг“ и Академската мрежа за соработка во Југоисточна Европа, ја организираше традиционалната 25. Меѓународна научна конференција на тема „Национални малцинства, миграции и безбедност“. Конференцијата се одржа од 6 до 9 септември 2021 година на островот Бриони.

Во текот на трите дена, на конференцијата беа одржани седум панели поделени во три тематски целини: „Национални малцинства во демократските општества“, „Миграции и миграциски политики“ и „Глобални безбедносни предизвици“. Настанот беше организиран во согласност со сите епидемиолошки мерки, а учесниците од Хрватска и од странство кои не

можеа физички да присуствуваат на конференцијата поради оваа вонредна состојба, ги одржаа своите презентации и учествуваа во панел дискусиите преку апликацијата „Зум“.

Заштита на правата на малцинствата

Во живо и онлајн, на конференцијата присуствуваа околу 80 научници и експерти од

земјите од Југоисточна Европа, чиј опсег на истражување се правата на националните малцинства, глобалните и безбедносните предизвици на современите миграции и тековните миграциски трендови, миграциската политика и сродните безбедносни прашања со акцент на различни аспекти на управување со кризата предизвикана од пандемијата на ковид-19. Во име на Советот за националните малцинства на РХ, на конференцијата учествуваше претседателот на Советот, Александар Толнауер, кој воедно ја водеше и експертската дискусија за положбата на националните малцинства во демократските општества во контекст на политичката застапеност на локално, регионално и национално ниво, и мултилатералната соработка на државите во заштитата на националните малцинства, како и дискусијата за зајакнување на капацитетот за заштита на националните малцинства во Република Хрватска.

Елизабета Петровска

Откажан и овогодишниот „Ден на ЗМРХ“

Во периодот од 15 до 20 октомври 2021 година, по електронски пат со гласање по точките од дневниот ред, се одржа петтиот Управен одбор на Заедницата на Македонците во РХ

Есенската седница на Управниот одбор на ЗМРХ е важна поради донесување одлуки за предлог-пријави на програми за Планот и програмата на работа на ЗМРХ и Финансискиот план на приходи и расходи на ЗМРХ за 2022 година. Тие треба да бидат подготвени за аплицирање на претстојниот Јавен повик за предлагање програми за 2022 година што го објавува Советот за националните малцинства на Република Хрватска, а претходно усвоени на Редовното годишно собрание на ЗМРХ. Како и секоја година, Јавниот повик се очекува да биде објавен кон крајот на месец ноември, а одобрените програми ќе се кофинансираат со средства од Државниот буџет на РХ.

Планирани програми за 2022 година

Согласно наведеното, една од точките на дневниот ред на Управниот одбор е и усвојување на дадените предлог-пријави. За 2022 година на ниво на ЗМРХ усвоени се следните предлог-пријави за културни манифестации: „Илинден 1903-2022“ во организација со МКД „Илинден“ на 30 јули во Горски

Котар; Изложба „Творештво на македонски уметници во Хрватска“ во организација со МКД „Билјана“ во првата половина на јуни во Задар; „Ден на глаголицата во Истра“ во организација со МКД „Св. Кирил и Методиј“ во мај и во ноември во Истра; „Денови на браќата Миладиновци“ во организација со МКД „Браќа Миладиновци“ во мај и во јуни во Осиек, Гаково и Нашице; „Рацинов ден – Бели мугри“ во организација со МКД „Охридски бисер“ на 19 ноември во Самобор; „Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ во организација со МКД „Македонија“ во мај во Сплит; „Ден на ЗМРХ“ во организација на ЗМРХ во октомври во Риека; Трибина „Хрватско-македонски културни врски“ во организација на ЗМРХ во текот на годината во Загреб, Осиек, Сплит, Задар, Риека и Пула. Предлог-пријава за информирање е „Македонски глас“, 6 броја, а за издаваштво книгата поезија „Дом на срцето“ од Милена Златеска.

Без централна манифестација

На Управниот одбор усвоени се финансиските квартални

извештаи на ЗМРХ за Советот за националните малцинства на РХ и за потребите на ЗМРХ. Редовното годишно собрание на ЗМРХ одлучено е да се одржи во декември по електронски пат, исто така и пописот на имотната состојба на ЗМРХ за 2021 година. Усвоен е и записникот од 4. УО на ЗМРХ.

За жал, откажана е и овогодишната културна манифестација „Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска“, која требаше да се одржи на 23 октомври во Риека, поради епидемиолошките мерки за спречување на ширењето на болеста ковид-19 и самата комплицираност на постапката за организација на една голема манифестација од ваков тип. Со оваа манифестација требаше да се одбележи 30-годишнината на ЗМРХ. Останува да се надеваме дека идната 2022 година нема да биде толку предизвикувачка како што беа изминативе две и дека ќе успееме да ги реализираме сите планирани програми.

Елизабета Петровска

Безвремена парадигма – хрватско-македонско пријателство

Годинава е во знакот на големиот јубилеј – три децении од основањето на Заедницата на Македонците во Република Хрватска

Илија Христодулов

МКД „Илинден“, Ријека

Тоа беше макотрпен пат кој што чекор по чекор го одевме сите, а посебно оние кои го положија камен темелникот на Заедницата на Македонците во РХ. Желбите беа едно, но можностите сосема друго. Гледано од денешна перспектива, направено е многу, и тоа пред сè, благодарјќи на Република Хрватска, која уште од самиот почеток со Уставниот закон за правата на националните малцинства ни овозможи начин на дејствување и адекватна финансиска поддршка, за што сме неизмерно благодарни“. Во оваа насока размислува Илија Христодулов, претседател на ЗМРХ, а неговото мислење го делат и неговите соработници и бројните членови на Заедницата.

Хрватска ја сметаат за своја втора татковина, но се залагаа и сè уште се залагааат за македонскиот незаборав, да ги зачуваат македонскиот јазик, култура, традиција и историја. И без сомнение успеаја во својата замисла. Ја раскажуваат успешната приказна со години.

Триесет години ЗМРХ е мост кој го обединува хрватскиот и македонскиот народ, и двете држави – Хрватска и Македонија и тоа на разни начини. Преку бројни активности, настани и манифестации перманентно се докажува хрватско-македонското пријателство.

- ЗМРХ има функција, меѓу другото, да биде и мост помеѓу Република Хрватска и Република Македонија во градењето и надградувањето на сите културни и други врски и односи, вели Христодулов.

Дека Македонците во Хрватска креативно со богата лепеза на активности се претставуваат во јавноста преку свои

те шест македонски културни друштва, координирани во ЗМРХ, говорат бројни случувања организирани по разни поводи.

Вибрации на соживот

Најстаро, првоосновано македонско културно друштво е „Илинден“ од Ријека, потоа следеше МКД „Македонија“ од Сплит, па МКД „Охридски бисер“ од Загреб, МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, МКД „Билјана“ од Задар и МКД „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Сите друштва имаат свој претставник во Управниот одбор на ЗМРХ, преку кого, а во согласност со Статутот на ЗМРХ, се координираат сите активности – информирање (списанието „Македонски глас“), издаваштво, културен аматеризам, културни манифестации и други активности што се во делокруг на работата на ЗМРХ.

Затоа и во јавноста перцепциите за Заедницата на Маке-

Успешна приказна

Македонците од година во година успеаја да го реализираат сонот за зачувување на својот идентитет во туѓина. Хр-

МКД „Македонија“, Сплит

МКД „Охридски бисер“, Загреб

МКД „Браќа Миладиновци“, Осиек

МКД „Билјана“; Задар

донците во РХ се дека е добро афирмиран „бастион“ кој што шири вибрации на соживот, толеранција, вклопеност и културна сплотеност. А тоа, пред сè, се должи на Планот и програмата на ЗМРХ за остварување на целите и задачите, кои ја поставуваат Заедницата во таа рамка на „бастион“.

- Зад нас се 30 години секојдневен ангажман, работа со визија за зачувување, промоција, развој и негување на културниот и духовниот идентитет и македонскиот јазик на македонското национално малцинство во Хрватска. Во овие години членовите на ЗМРХ целосно се вложија себеси, твораа, помагаа, обучуваа, ја негуваа традицијата, ги исполнуваа срцата на нашите сограѓани и создаваа плодна почва за идните генерации, што дополнително мотивира и понатаму да се продолжи активно со оваа мисија, вели Елизабета Петровска, секретар на ЗМРХ.

МКД „Св. Кирил и Методиј“; Пула

За претседателот Христодулов прекрасно и неповторливо е чувството да се одбележи еден ваков достоинствен јубилеј.

Обединети

„Убавите настани се израз на мигот, на големите и добри дела кои имаат трајни и неизбришливи траги. Оттука со чест и достоинство за нашиот македонски опстанок, го одбележуваме нашето организирано дејствување и работа. Сите овие години работевме и се сметаме за вистински наследници на нашите претходници кои градеа доверба, соработка, почит и љубов помеѓу хрватскиот и македонскиот народ. Обединети во ЗМРХ и денеска градиме мостови на нашиот взаемен, човечки и хуман опстанок“, вели Христодулов.

Македонците во Хрватска, иако далеку од своите огништа, во срцата и мислите се постојано поврзани со татковината Македонија. Всушност и Крсте

Македонска вечер во Загреб

Петков Мисирков во својот тестамент насловен „За македонските работи“, меѓу другото порача: „Да се сака јазикот така како што си ги милуваме татковината и народот. Мајчиниот македонски јазик се сака и се брани, зашто додека го имаме јазикот ја имаме и татковината.“

Македонците во Хрватска овој аманет на Мисирков сериозно го сфатија и го чувствуваат како своевидна обврска кон предците.

Богатата активност и ангажманот на бројната македонска дијаспора во Хрватска претставува вистинско богатство на кое навистина се горди, богатство кое заслужува голем респект, но и обврска за понатамошно негување на благородните дострели на Заедницата на Македонците во РХ, која претставува камче во мозаикот на 22 национални малцинства во Република Хрватска.

Милена Георгиевска

За достоинствените амбасадори на татковината и нивната Заедница

„Новонастанатата ситуација по распадот на СФРЈ наметна потреба од трезвено и ефикасно вклучување на секој поединец во решавањето на комплексните проблеми од национален, политички, финансиски и социјален карактер.

Следејќи ја оваа ситуација, ние Македонците како граѓани на РХ моравме да дадеме свој придонес во решавањето на општата политичка криза, како и во меѓународното признавање на двете држави – Република

Хрватска и Република Македонија. И ете, група ентузијастички, истакнати Македонци во општествениот живот на Хрватска, во декември 1991 година формираа иницијативен одбор и свикаа Основачко собрание на кое беше формирана Заедницата на Македонците во Република Хрватска.“

Ова е извадок од насловната беседа на д-р Никола Гроздановски, првиот и доживотен претседател на ЗМРХ, објавена во првиот број на „Македонски

Д-р Никола Гроздановски

глас“ во 1993 година, со наслов „Достојни амбасадори на татковината“.

Medicina i politika – povjerenje je osnova svakog odnosa

Goran Palčevski bio je i predstojnik Klinike za pedijatriju KBC-a Rijeka, predsjednik Povjerenstva za pedijatriju pri Ministarstvu zdravlja RH, član Upravnog vijeća HZ-ZO-a, sanacijskog vijeća KBC-a Rijeka te obnaša i mnoge druge funkcije.

Rođen je 1960. godine u Delnicama gdje je i započeo školovanje. Osnovno i srednjoškolsko obrazovanje završio je u Rijeci. Iz tih mladih dana nosi posebno lijepa sjećanja na vrijeme provedeno uz novinarstvo, u suradnji s omladinskim glasilima „Bura“ i „Val“.

Pedijatrija

Medicinski fakultet upisuje 1979. godine gdje je već tijekom fakulteta bio aktivan u nastavi kao demonstrator i u studentskoj organizaciji FOSS-u. Specijalistički ispit iz pedijatrije polaže 1996. godine, subspecijalistom pedijatrijske gastroenterologije, hepatologije i prehrane postaje 2006. godine, a doktorsku disertaciju brani 2012. godine. U nekoliko je navrata boravio na stručnim usavršavanjima u inozemstvu.

Koautor je više udžbenika, autor desetaka stručnih i znanstvenih

Goran Palčevski je redoviti profesor na Medicinskom fakultetu u Rijeci, pročelnik Zavoda za gastroenterologiju, hepatologiju, endokrinologiju i nefrologiju. Prodekan je na Medicinskom fakultetu. Najčešće ga znaju kao liječnika pedijatra, ali od nedavno je i jedan od zamjenika gradonačelnika Rijeke

članaka, poglavlja u sveučilišnim udžbenicima, suradnik na domaćim i europskim projektima, član uredništava znanstvenih časopisa, recenzent sveučilišnih udžbenika.

Kada sam zamolila Gorana Palčevskog za razgovor, rado je pristao unatoč zauzetosti i nedostatku slobodnog vremena. Razgovarali smo na suncem okupanom balkonu jedne od zgrada kompleksa „Dječje bolnice Kantrida“ gdje provodi najviše svog vremena u liječenju i brizi za naše najmanje i najosjetljivije, za našu djecu.

Nisu svi korumpirani i „uhljebi“

Prof. dr. Palčevski, čitatelji „Makedonskog glasa“ do sada Vas nisu imali priliku upoznati. Mnogi Vas Riječani, ali i oni izvan Rijeke, najčešće znaju kao liječnika pedijatra, ali od nedavno ste i jedan od zamjenika gradonačelnika Rijeke, pa će Vas imati priliku upoznati i u politici. Kako to da ste se odlučili „uhvatiti u koštac“ s tom ponekad nedoličnom „damom“? Koji je Vaš motiv odlaska u politiku i koje će biti Vaše područje političkog djelovanja?

Dugo sam bježao od politike, ali ona me uvijek nekako pronalazila. Koliko god bježali od nje ona je tu negdje uz vas. I koliko god sam se trudio ne baviti njome, ona se bavila samnom. Kada me Marko pozvao da se pridružim timu „novog ritma grada“, dugo sam se premišljao. Pa svi znamo kako političari danas baš i nemaju nekakav ugled u društvu. No poziv sam shvatio kao svoju građansku dužnost, obvezu. Od donošenja odluke, do danas dva se pitanja stalno provlače. Jedno je „pa što ti je ovo trebalo“, drugo zašto se liječnici toliko „pale na politiku“? Ne znam odgovor niti na jedno pitanje. Svoje bavljenje politikom shvaćam kao služenje građanima Rijeke koji su mi dali svoje povjerenje. A povjerenje je osnova svakog odnosa. To zvuči patetično i pohabano, ali ja stvarno tako mislim. Isto tako vjerujem kako nisu svi korumpirani i „uhljebi“.

Kako sam liječnik u KBC-u Rijeka i profesor na Medicinskom fakultetu logično je bilo bavljenje zdravstvom i socijalom te koordinacijom aktivnosti sa Sveučilištem u Rijeci. Uz zahuktale izgradnje nove bolnice za majku i dijete,

3. faze bolnice na Sušaku te novih projekata u okviru kampusa to je vrlo sveobuhvatno. Ako tome dodate i „rubna“ područja kao što je npr. parking u okviru KBC-a, posla ne nedostaje.

Humanitarnost

Pored svih obveza, a nije ih malo, stižete se baviti i humanitarnim radom...

Dugo vremena sam aktivan u Rotary zajednici. Prvo u Rotary klubu Rijeka, sada Rotary e-klubu Hrvatska. Tamo sam stekao brojne nove prijatelje, a tamo smo pokretali i brojne humanitarne akcije. Akcija „Budi tu“ kojom smo godinama uređivali prostor Klinike za pedijatriju riječkog KBC-a je samo jedna od mnogih.

Vaše prezime odaje vezu sa Makedonijom, Vaše makedonske korijene. Recite nešto više o svojim korijenima.

Deda Spase je s obitelji živio u Lazaropolu do 1943. godine. Zatim se preselio u Ohrid, pa 1945. u Skopje. Iz tri braka ima 13 djece i da je živ imao bi četrdesetak unučadi. Jedan od sinova je i moj otac Sla-

ve koji je 1957. stigao u Zagreb na Fakultet geodezije i tamo upoznao svoju majku Ankicu. Roditelji su se razišli, ja sam ostao živjeti s majkom prvo u Delnicama, a potom u Rijeci. Otac je u Skopju, gdje i danas živi, zasnovao novu obitelj. Sa Mirom te sestrama Biljanom i Gordanom sam u stalnom kontaktu. Korona je, nažalost, odgodila izravne kontakte u posljednje dvije godine. U današnje vrijeme suvremenih komunikacija preko grupa na Viberu upoznat sam i sa svim događajima u široj obitelji.

Čovjek vrijedi koliko jezika govori

Nismo do sada imali priliku upoznati Vas u MKD „Ilinden“; ali nam je izuzetno drago što ste bili naš gost na svečanosti predavljanja mogućnosti učenja makedonskog jezika koja je održana na Filozofskom fakultetu u Rijeci 4. listopada, povodom početka nastavne godine. Što za Vas kao zamjenika gradonačelnika Rijeke i osobno, predstavlja mogućnost učenja makedonskog je-

zika, običaja i kulture za učenike osnovnih, srednjih škola i studenata na Lektoratu za makedonski jezik?

Rijeka je grad bogate tradicije. Ta tradicija je baština svih koji su je stvarali, mijenjali, razvijali... znači svih ljudi koji su ikada tu boravili. A Rijeka je uvijek, tijekom cijele svoje povijesti, prihvaćala nove stanovnike. I Makedonci su tako nesmetano uključivani u svakodnevni život i oblikovanje grada. Pri tome udaljenost i jezik su sigurno otežavali bolje upoznavanje ostalih građana Rijeke s bogatom makedonskom kulturom odnosno običajima. Ne kaže se uzalud, čovjek vrijedi koliko jezika govori. Mogućnost učenja makedonskog jezika može pomoći osobama makedonskih korije-

na koje se njime ne služe, npr. kao ja. Također, može obogatiti one koji s Makedonijom nemaju nekakve izravne veze, a željeli bi znati više o toj zemlji. Učenje po pojedinim obrazovnim razinama sigurno se razlikuje i nudi različite razine znanja i uvida u občeje i svakodnevni život. Jer učenje jezika samo je jedan, neizostavni, dio spoznaje neke kulture.

I na kraju našeg razgovora željela bih Vam zahvaliti, u ime čitatelja „Makedonskog glasa“ i u svoje ime što smo Vas imali priliku bar malo upoznati uz želju da ćete, kada god Vam dozvoli slobodno vrijeme, biti naš gost u MKD „Ilinden“; ali i ne samo gost, nego i biti dio ove naše male zajednice Makedonaca.

Gordana Kvažo

Прва света литургија во новата македонска црква во Загреб

Ден 24 октомври 2021 година. Ден посебен, ден свечен, ден историски за секој Македонец во Република Хрватска, но и на секаде во светот. Осамна утрото искапено во прекрасните сончеви зраци, чиниш пролетен ден е, а не доцно-есенски. Како и сонцето да знаеше дека денес е посебен ден, па се потруди да го искапи во златните сончеви зраци и да го обои во златно руво денот, оти беше посветен на Света Злата. Пред нас исправена како млада невеста, во бело променета, како бел охридски бисер, сместена во срцето на Загреб, светеше новоизградената црква посветена на Света Злата Мегленска.

Камбаните биеја гласно

Камбаните биеја и гласно, и така милно, радосно и гордо, како кога детето вика со радосен глас кон своите родители кога сака да го објави својот успех, така и камбаните на Света Злата биеја чиниш ја поздравуваат и ѝ ја објавуваат радосна

вест на својата мајка во Македонија.

Пресретнувајќи се со пријателите, верниците, сонародниците, сите со брз чекор упатени кон дворот на црквата, изменуваме поздрави со поглед, срцата зборуваа, сите знаевме на што денеска ќе сведочиме и на што ќе присуствуваме.

Дворот и црквата се исполнија со народ и гости почитувачи на Македонците и македонската вера, обичаи и традиција и сите заедно ги пречекавме: Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен, Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Тетовско-гостиварски г. Јосиф, протојереите Трпе Богојески, Марјанчо Мадевски и Митко Газиновски, отец Дејан Миловски и секако, домаќинот, нашиот духовен отец протојереј ставрофор, Кирко Велински. Овој посебен ден го збогатија и претставниците од Католичката црква во Р. Хрватска, претставници на Град Загреб и нашата претставничка во Хрватското со-

Во обраќањето кон верниците, на 24 октомври на првата свечена литургија во новата и прва Македонска православна црква отворена во РХ, во Загреб, Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен рече „да упатуваме благодарствени молитви кон Бог и кон Светиите, благодарствени молитви за сите кои придонесоа денес да сме во овој прекрасен храм, оти само со благодарно срце многу благослови и милост можеме да добиеме од Господ“

брание, Ермина Лекај Прљаскај.

Дом за сите нас

Во 10 ч. започна првата свечена литургија во која со чин ѓакон се здоби новоракоположениот богослов Дејан Белчовски, а со чин отец се здоби Кристијан Лукиќ, на кои сите им посакуваме многу успеси на нивното Господово и ревностно служење и помагање во црквата, која денес станала Господов дом, дом на сите нас.

Во обраќањето кон верниците Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен посочи да упатуваме благодарствени молитви кон Бог и кон Светиите, благодарствени молитви за сите кои придонесоа денес да сме во овој прекрасен храм, оти само со благодарно срце, многу благослови и милост можеме да добиеме од Бог.

Кон благодарствената молитва се надоврза и нашиот отец Кирко Велински кој посочи дека за да се гради и изгради храм, да се приготви и уреди

дом за живеалиште на Бог, значи Бог да Го сакаме за свој сожител.

„А Македонците во Загреб со околината и цела Република Хрватска од самиот почеток го сонуваа. И, еве, даде Господ, го добивме првоизградениот храм, добивме место за молитва, место за средба со Господ и Неговите свети, место за радост и утеха, место за сите генерации... А храмот е место каде што на христијаните им се случуваат најважните настани во животот: во храмот се раѓаат духовно, во храмот расте духовно, во храмот ги примаме потребните благослови за животот и во храмот се збогуваме со овоземното живеење... со еден збор, за вистинските христијани во храмот започнува, во храмот се одвива животот и тука завршува“, истакна отец Кирко.

Тој се надоврза со зборовите: „Човекот е отсјај на Божјата слава, и жива слика и доказ на Божјото постоење. Кој Бог не Го доживува и не Го наоѓа во сопствената

душа, тој Бог и никаде нема да го најде“.

- Овој нов наш храм ќе биде незаменлива училница за научување на сопствените потреби. Овде, во храмот, најлесно се научува духовната азбука, овде најбрзо се стигнува до посакуваната духовна цел и, преку храмот ќе се искачуваме до највисоките духовни височини. Благодарение на храмовите во нашата татковина Македонија, сме останале тоа што сме, православни христијани и Македонци. Нема институција, нема организација, која може да се спореди или да ја земе улогата на нашите храмови и на нашата мајка МПЦ обновената ОА. И тогаш, низ долгите векови на ропства, кога немавме слобода, храмовите и црквите ни беа најголемата и единствената слобода. И тогаш кога немавме своја држава, храмовите и црквите ни беа единствената држава и татковина, додаде отец Кирко.

Според него, кога ќе се стигне до целта, кога ќе се стигне при крајот, треба да се свртиме, погледнеме и да се потсетиме на почетоците.

Почетоци

„Наоѓајќи се на денот на вселувањето во нашиот прв и нов храм, сакам да се потсетиме на почетоците, на 1992 година, на иницијативниот одбор кој донесоа богомудра одлука и побараа од САС да се формира ЦО и да си бидат под духовна јурисдикција на МПЦ; на денот кога се освети

земјиштето во 2010 г., кога се постави камен – темелникот во 2014 г. Да се потсетиме и упатиме неизмерна благодарност, пред сè, до сите кои ни овозможија да стигнеме до целта, а сега повеќе не се помеѓу нас. Посебно упатуваме благодарност до Католичката црква во Хрватска, Владата на Република Хрватска, Министерството за регионален развој и европски фондови, нашата претставничка во Хрватското собрание, Ермина Лекај Прљаскај, Град Загреб, Град Сплит од Сплитско-далматинската жупанија, на Невен Сукаровски со семејството, ЦО од Европската и Американско-канадската епархија, како и сите, без разлика дали финансиски, советодавно, волонтерски, морално, кој помалку или повеќе, даруваа и се вградија во нашата прва црква овде во Загреб. И да замолам да ми се прости ако некој е заборавен, но знам дека Бог нема да го заборава, што е многу поважно“, рече отец Кирко.

И додаде дека и овој храм покажа дека убавите дела не се создаваат ниту лесно, ниту брзо. Тој посочи дека, „како што гледате, нашиот храм со помошните простории и дворот бараат уште, и време, и средства за да ги доукрасиме и доуредиме за што подобро да си ја извршуваат својата функција, затоа молам и понатаму, кој колку може и милува, да помогне да ги довршиме.“

Овие зборови од нашиот отец немаше срце

кое не ги чу, ниту душа која не затрепери.

Да се има вистински пастир во расеаното стадо Господово, пастир кој неуморно се бореше поткрепен со Божјата Благодат и поддршка од верниците и од сите од Бога пратени луѓе на неговиот пат за да се изгради и заврши овој храм во кој ќе си ги прибере своите чеда, пастир кој упатува вакви поуки, е вистински благослов, а ние сме благословени и благодарни на Бог за неизмерната милост која ја пролева на нас.

Трпеза на љубовта

По завршувањето на Литургијата сите присутни беа повикани на заедничка трпеза на љубовта во трпезаријата на црквата.

Овде срцата се потпуштија, радоста се исцрта на сечие лице, жагорот од муабетите беше како една тивка симфонија, ода на радоста што се ширеше во трпезаријата.

Драги браќа и сестри, нека ни е честит овој ден, нека ни е вековита црквата и нека биде Дом на Бог, Дом на сите Македонци овде во Р. Хрватска, како и на оние кои ќе нè посетуваат, нека биде Дом на сите добронамерни луѓе оти и самиот Исус Христос рече: „Мојата црква нека биде дом за сите народи“. Нека биде еден вечен жив споменик и трага на нашето постоење на овие простори и еден потсетник на идните генерации, на нашите поколенија кои од патот до нејзи-

ната градба ќе учат за: силната љубов да сме свои на своето, за трудољубивоста на Македонците, силната вера во Бог, упорноста, но и лојалноста кон државата која ги уважува и цени правата на Македонците.

Од сите овие лекции ќе дојдеме до едноставен заклучок дека, како што е Светото Тројство на Единиот Бог, така и овие три работи се забележани во крвта, во генетскиот код на Македонците: силната вера во Бог, љубовта кон Татковината или родољубието и песната. Со овие три работи сме опстанале, постоиме и ќе постоиме.

Оти и во песната заветна е запишано: „Негде ќе те премолчат, негде ќе те сокријат, гроб со гроб ќе покријат, но само ти си бесмртна, жива вода подземна, кај што тонеш ти извираш.“

По милоста на Бог, и застапништвото на нашата заштитничка Светата Злата Мегленска, нека ни е за многу години овој храм и овој ден. Христос помеѓу нас!!!

Бранкица Богатинов

По патот на глаголицата

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула и Заедницата на Македонците во Република Хрватска секоја година ги организираат „Деновите на глаголицата во Истра“

ваа културна манифестација годинава се реализираше на 23 октомври со еднодневен излет низ Истра. Програмата беше финансирана од Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарската жупанија и Град Пула.

„Ние преку нашите програми сакаме да ја покажеме својата култура и традиција, не само на жителите на Истра, туку и пошироко, на цела Хрватска во која што живееме и работиме, каде што е нашиот дом, но, исто толку сакаме и да ја запознаеме Истра и секој дел на нашата „домовина“, како што и го презентираме секој дел на нашата татковина“, вели претседателката на Друштвото, Милена Златеска.

По чекорите на светите браќа Кирил и Методиј

Водејќи се од овие зборови на Златеска, патот нè водеше низ Роч и Хум, по алејата на глаголицата, по чекорите на светите браќа Кирил и Методиј. И не би можеле да го разбереме овој нивни пат, ако со нас немаше водич кој детално ни го објасни секој дел на овој простор.

Но, програмата за членовите и гостите на Друштвото, почна многу порано, со тргнувањето од Пула. По поздравните зборови на претседателката на Друштвото, Милена Златеска, се слушнаа стихови во автобусот. По поезијата на Мирјана Мајиќ, Виолета Јуван, Савица Лончариќ Ѓугум, Радојка Крамар и Милена Златеска, патниците во автобусот запеаја македонска песна, а програмата се одвиваше во согласност со мерките за коронавирусот.

Алејата на глаголицата ја поминавме со објаснувањата на водичот. Патот нè доведе прво во Роч, мало место во Истра на 348 м надморска височина, кое се води под општината Бузет, со векови поврзано со глаголицата, за која и денес се учи во училиштата, а исто така, се организираат и доста работилници за глаголицата. За да се влезе во гратчето мора да се помине низ големата и низ мала врата. Видовме бројни знаменитости, но и скулптурите на музичките инструменти виолина, хармоника и виолончело. Тука е катедрата на „Чакавскиот сабор“, каде што секоја година се одржува Фестивал на хармониката во Роч.

Првата печатена книга на чакавски јазик во Роч датира од 1483 г., која ја подготвил Жакан Јури.

Глаголски натписи

Ги видовме и глаголските натписи втиснати во камени плочи, како и многу средновековни книги напишани на глаголица.

Во подножјето на Роч започнува Алејата на глаголицата која се состои од десет камени плочи посветени на глаголицата. Започнува со Столбот на „Чакавскиот сабор“, а потоа сè до Хум се редат, Столот на Кирил и Методиј (трпезариска маса), Собрание на Климент Охридски (нивниот ученик), Глаголица лапидариум, Клисурата на хрватскиот Луцидариј, Видиковец на Григур Нински (камена книга со глаголица), Подемот на истарскиот развој, Сидот на хрватските протестанти и еретици, Почивалиштето на Жакан Јури, Споменикот на отпорот и слободата и Градската порта.

Хум е најмалиот град во светот. За да се влезе во ова гратче мора да се помине низ Вратата на Хум. Во жупната црква на градот, членовите на Друштвото

запеаја и песна. На враќање од Хум кон селото Брнобиќи патот води до Котли, заштитена рурална средина и туристичко одредиште, каде што денес никој не живее, но сепак се реновираат старите куќи.

Овде заврши првиот дел на програмата. Другиот дел продолжи во Пазин, во салата на мотелот „Ловец“, и започна со звукот на мих или македонска гајда на која свири долгогодишниот член на Друштвото, Драго Драгузет, а потоа тој и неговата сопруга Авелина Дамијањевиќ Драгузет ја испеаја песната „Болен ми лежи Миле Поп Јорданов“.

Претседателката на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, Милена Златеска, ги поздрави присутните и им се заблагодари на нивното присуство на целодневниот настан. Следеше предавање за Св. Кирил и Методиј, кое требаше да го одржи парохискиот свештеник на Македонската православна црква во Република Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински, но бидејќи тој не можеше да присуствува испрати текст, кој во негово име го прочита Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка по македонски јазик во Пула и претседателка на Советот на македонското национално малцинство во Истарската жупанија.

Промоција на стихозбирката „Во преградка на љубовта“

А, пак, за глаголицата и глаголското писмо предавање

одржа Драго Драгузет. Потоа се слушна звукот на виолината на Среќко Савретиќ, член на оркестарот, и песната на Мешовитиот хор на Друштвото. Милена Златеска со својата песна „Жена од камен“ ја најави промоцијата на книгата „Во преградка на љубовта“ од авторката Мирјана Мајиќ од Задар.

Токму онака како што вели песната: „Биди камен! Столб на овој свет! Биди столб на еден народ!“ – тоа е Мирјана Мајиќ. Столб на својот народ во Задар, каде што е претседателка на Македонското културно друштво „Билјана“ повеќе од 17 години, член на Управниот одбор на ЗМРХ, претставник на македонското национално малцинство во Задарската жупанија, член на Редакцискиот одбор на „Македонски глас“, а пред сè, 53 години сопруга, мајка на син и ќерка и баба на нејзината внука Леа.

Милена Златеска како промотор, рече дека не можеше да ги изостави зборовите на оваа сестрана жена која има издадено три двојазични збирки поезија на хрватски и македонски јазик, и е застапена во голем број зборници меѓу кои и зборникот „С глаголицом исписана љубав“, кој и ја поврза оваа промоција со „Деновите на глаголицата во Истра“. Секоја песна е напишана на глаголица и на латиница, на стандарден хрватски јазик. Мајиќ е добитничка и на голем број благодарници и признанија, меѓу кои се издвојуваат признанијата од Македонската амбасада во Загреб, македонската Агенција за иселеништво, Заедницата на Македонците во Република Хрватска и други.

По претставувањето на авторката, нејзините песни ги читаа самата авторка, а потоа Виолета Јуван, Драго Драгузет, Авелина Дамијањевиќ Драгузет и Славица Лончариќ Гугум. Дружењето продолжи со песните на Мешовитиот хор и звуците на виолината, со песна и оро на присутните членови на Друштвото и гостите, на кои на крај им се заблагодари претседателката на Друштвото, Милена Златеска и го најави завршувањето на програмата со поезија и песна во автобусот при враќањето за Пула.

Михаела Златеска

„Слика што зборува“

Изложбата е резултат и на соработката на МКД „Билјана“ со невладината организација „Хрватско-македонска тангента“ со седиште во Шибеник, што трае со години наназад

На 27 септември, во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска, МКД „Билјана“ од Задар, во холот на Градската библиотека Задар ја отвори изложбата „Слика што зборува“ од авторката Оливера Вапска од Шибеник, во рамките на културната манифестација „Творештво на македонски уметници во Хрватска“.

Пред отворањето на изложбата, претседателката Мирјана Мајкиќ

ја прочита песната „Везилка“ од Блаже Конески, а поетесата Мелена Георгиевска, главна уредничка на „Македонски глас“, која ја претстави авторката, а Оливера Вапска ја објасни техниката на лепење на срмен конец на претходно подготвена подлога.

По обраќањето на Вапска, изложбата ја прогласи отворена петседателката на МКД

„Билјана“, Мирјана Мајкиќ, нагласувајќи дека изложбата, а и сите други програми што ги остварува Друштвото ги кофинансира Владата на Република Хрватска преку Советот за националните малцинства на РХ и воедно им се заблагодари за пре-

познавање на нивните активности.

Изложбата е резултат и на соработката на МКД „Билјана“ со невладината организација „Хрватско-македонска тангента“ со седиште во Шибеник, што трае со години наназад.

А.Г.

Изложба на слики од срмен конец

Во рамките на „30. Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ во Сплит, а во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска, на 23 октомври 2021 година, беше отворена изложба „Слика што зборува“ од Оливера Вапска од Шибеник. На изложбата што се одржа во просториите на МКД „Македонија“ во Сплит и во негова организација, присутните можеа да се запознаат со техниката на изработка на овие слики изработени со сребрен и златен срмен конец.

Вапска е Македонка, родена во Дебар и веќе неколку години со своето семејство живее во градот Шибеник. По професија е учителка, а откако живее во Шибеник се занимава со изработка на слики од срмен конец. Таа изработува разни форми и мотиви. Авторката на изложбата истакна дека е среќна што своите дела може да ги претстави во Сплит.

Манифестацијата ја отвори модераторот на изложбата, Милена Георгиевска, дипломиран педагог и главна и одговорна уредничка на „Македонски глас“, списанието на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, која истакна дека соработката на македонските организации секако може да резултира со значаен успех, за што сведочи токму и оваа изложба што се реализира како резултат на долгогодишната соработка на

македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит и „Хрватско-македонската тангента“, со седиште во Шибеник.

Со неколку зборови за манифестацијата се осврна и претседателката на Друштвото, Венка Џанко, која им се заблагодари на гостите за нивното присуство и ги повика на дружење.

Оваа манифестација беше збогатена со пригодна програма на секциите на МКД „Македонија“ од Сплит и истовремено беше и медиумски проследена.

Манифестацијата „30. Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ во Сплит беше реализирана под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска и во согласност со сите епидемиолошки мерки што ги предлага Стожерот за цивилна заштита на Република Хрватска.

Марта Жаја

„Минатото и сегашноста – мост на една дијаспора“

Интересна трибина за хрватско-македонските културни врски беше одржана во просториите на МКД „Билјана“ – Задар на 30 октомври

Настанот веќе долги години се остварува во соработка со Заедницата на Македонците во РХ, а го реализираат македонските друштва кои се членки на ЗМРХ.

За оваа програма која се одржа под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ, ја повикавме Милена Георгиевска од Шибеник, новинарка, педагог и уредничка на „Македонски глас“. На почетокот со едноминутно молчење, претседателката на Друштвото, Мирјана Мајиќ, ги повика присутните да им одадат почит на сите починати членови, особено што во оваа година починаа три члена на Друштвото. Таа ги поздрави гостите и ја претстави Милена

Георгиевска, предавач на трибината.

Идентитет

Георгиевска зборуваше за улогата на историските случувања во создавањето на сопствениот идентитет кај народите. Таа посебно ја нагласи улогата на хрватскиот историчар, академикот Стјепан Антољак, кој се занимавал со проучување на историјата на хрватскиот и македонскиот народ особено во средновековниот период. Ја потенцираше и улогата на Хрватите за развивање на македонската наука, за формирањето на првиот македонски универзитет, а ја истакна и улогата на значајни Македонци кои живеат и дејствуваат во РХ и се особено значајни за продлабо-

чување на хрватско-македонските културни врски и односи.

- Заедницата на Македонците во РХ и шесте македонски културни друштва кои дејствуваат обединети под нејзина капа, се достоини и вистински амбасадори на својата татковина, истакна Георгиевска.

Таа ја назначи улогата на хрватската држава во можноста малцинствата во Хрватска, вклучувајќи го и македонското, да дејствуваат во насока на зачувување на нивниот идентитет преку финансиска поддршка што ја добиваат за организирање на разни

културни настани и манифестации.

Дијаспора

„За унапредување и заштита на положбата на дијаспората, исто така, се грижат и советите со градски и жупаниски претставници. Така, редица настани перманентно се случуваат низ ангажманот на ЗМРХ и на културните друштва, кои се артикулирани со активноста на македонските претставници вклучени во локалните и регионалните тела и институции на хрватската држава“, посочи Георгиевска.

Предавањето, проследено со слајдови, предизвика голем интерес и брзо поминаа речиси два часа. Доказ за внимателното слушање беше и расправата што се разви по излагањето. Во програмата настапија членови на литературно-драмската секција „Записи со љубов“, а кулинарската секција подготви дружење со македонски специјалитети.

Антонела Галиќ

Години на развивање пријателство, доверба и почит

МКД „Илинден“, првото македонско културно друштво основано во Хрватска, на 23 октомври го одбележа 30-годишниот јубилеј на своето постоење, во Хрватскиот културен дом на Сушак

Настанот се одвиваше во склад со сите епидемиолошки мерки што им овозможи на посетителите да уживаат во програмата на овој значаен настан, подготвен од членовите на музичката, пејачката и фолклорната група и нивниот драг гостин, цез музичарот Зоран Мајсторовиќ, кој свири на повеќе инструменти, е аранжер, композитор и продуцент.

По интонирањето на химните, водителката на програмата Маријана Шепиќ Бјелобаба, поздравувајќи ги гостите, се наврати на 1991 година, кога група ентузијастички го основаа МКД „Илинден“.

Македонски мелос

Музичкиот дел од програмата го започна големиот пријател на „Илинден“, цез музичарот Зоран Мајсторовиќ, голем љубител на македонскиот мелос, кој веќе долги години со работува со музичко-пејачката група на МКД „Илинден“.

Тој со неговите композиции ги спојува етно звуците на Приморјето и Македонија. Затоа во неговото музичко претставување, заедно со Илинденци, ги изведе двете најпознати македонски песни „Јовано, Јованке“ и „Македонско девојче“. Беше награден со овации од публиката.

Членовите на МКД „Илинден“ потоа отпеаја уште неколку македонски песни, по што присутните со топли зборови ги поздрави претседателката на Друштвото, Ивона Дуноски Митев.

- Одлучив вечерва да не зборуваме многу, сакам со песна да ве поздравиме сите. Да им го честитам овој голем јубилеј, на основачите, на активистите, на сите лица во институциите кои допринеле да се изгради „Илинден“. Секој од нив дал барем трошка љубов за да МКД „Илинден“ е ова што е денес, едно од најреномираните друштва во Хрватска, а и пошироко, рече Дуноски Митев.

Благодарници

Програмата продолжи со свечено доделување на подароци направени во етно работилницата на „Илинден“ и благодарници на почесните членови и сите оние кои во одреден момент биле иницијатори или поддршка на активностите на Друштвото во изминатите 30 години. Поради нивната посветеност, „Илинден“ денес е важна културна алка во општеството, не само како национално малцинство, туку како дел од мултикултурната Риека, градот кој тече, пристаништето на различностите.

Благодарници за особен ангажман и придонес во рабо-

тата на Македонското културно друштво „Илинден“ им беа доделени на: Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Македонската амбасада во Република Хрватска, Приморско-горанската жупанија, Градот Риека, Филозофскиот факултет во Риека, Првата хрватска гимназија во Сушак, Основното училиште „Центар“ – Риека, Заедницата на Македонците во Република Хрватска, на Бранко Шкробоња – ПГЖ, Вишња Вишњиќ Карковиќ – Град Риека, Верена Лелас Турак – Град Риека, Тони Гласновиќ, Озрен Груичиќ, Сања Зубчиќ, Данијела Буршиќ, Миљенко Видак – претседател на ИПА Хрватска.

Во името на добитниците, Горан Палчевски, заменик градоначалник на Риека, се заблагодари за сè што МКД „Илинден“ во овие 30 години им даде на граѓаните на Риека:

„Давајќи ни песна, давајќи ни оро, всушност, нè запознаа со дел од македонската култура. Македонското малцинство заедно со другите национални малцинства го облагородуваат овој град и го прават побогат, разновиден и пријатно место за живеење“.

Заеднички напори

По неколку песни и оро подготвени за оваа вечер, продолжи доделувањето на благодарни-

ци за успешната иницијатива и реализацијата на формирањето на првото македонско друштво во Република Хрватска – МКД „Илинден“, на Владо Настески, Александар Ефремов, Михаило Давчевски, проф. емеритус Горан Калоѓера, Стојан Несторовски, Томе Марински, Крсте Милески други.

За особен придонес и успешна соработка во проекти за заштита, зачувување и унапредување на вредностите на македонската култура, јазик, традиција и обичаи, благодарници добија следните почесни членови на Друштвото: Џакомо Скоти, Илија Христовулов, Васил То-

циновски, Ана Азеска, Биљана Стојановска, Наталија Лековска, протојереј ставрофор Кирко Велински – МПЦ во Хрватска.

По повод големиот јубилеј, членовите на МКД „Илинден“ подготвија и благодарници за активно учество и придонес во работата на Друштвото на долгогодишните членови: Лидија Ѓоревски, Гордана Крстевска, Марија Бан, Левко Цветковски – постхумно, Ѓуро Бачев – постхумно, Здраве Зафиров, Васка Ливајиќ, Стојанка Ившиќ, Кирило Трајковски, Кичо Ѓоревски – постхумно, Лена Пешун, Драгица Малиниќ, Иван Дуноски, Евгенија Јовановска, Велимир Лозановски, Панајот Кубуровски, Спасена Младенова, Илија Младенов, Димче Чавдаров, Љупчо Тодоровски, Милан Карашов, Серафим Трневски – постхумно, Стојан Тодоровски – постхумно, Кирило Марковски – постхумно, Донка Томљеновиќ, Дончо Давчев, Магда

Динова, Јурај Ружиќ, Славица Чомов, Сотир Конески, Давид Грозданов и Стилијан Георгиев.

Благодарници добија и учесниците во програмата, Зоран Мајсторовиќ, КаналРи, ХКД во Сушак и водителката Маријана Шепиќ Бјелобаба, кои се заблагодарија, цитирајќи мисла што ја опишува суштината на успешните долгогодишни активности на МКД „Илинден“.

„Нашето искуство нè убедува дека нациите не се доволни сами по себе, најдобриот начин да ѝ се служи на земјата е да се обезбеди поддршка од другите, преку взаемни напори и заеднички ресурси.“

По завршувањето на официјалниот, свечен дел од програмата, и по многуте песни и емоции, сите присутни беа поканети во фоајето на ХКД да се дружат со вкусните закуски подготвени од вредните членки на Друштвото.

Гордана Квајо

Изложба на фотографии

Во фоајето на Хрватскиот културен дом на Сушак беше поставена и изложба на фотографии – МКД „Илинден“ низ историјата, која беше претставена во повеќе делови. Фотографиите ги избраа членовите на Управниот одбор, Ванѓа Калиќи Данијела Штанфел, а за поставувањето на изложбата и начинот на презентација беше одговорна Санда Трневска Хрељац. Присутните со ентузијазам, дегустирајќи македонски специјалитети, ја обиколија изложбата, а најстарите членови се потсетија како изгледало сето тоа.

Салата зрачеше со гордост. Честитки упатија сите присутни. МКД „Илинден“ уште

еднаш покажа дека приготвува високо квалитетни програми, не само меѓу малцинствата туку и пошироко. Управниот одбор заедно со другите членови кои несебично се залагаа за реализација на програмата со која се одбележа 30-годишниот јубилеј, направија голема и напорна организација, за што сведочи и одзивот на првите членови и соработниците од различни институции. За нив МКД „Илинден“ не е само здружение кое аплицира на јавни повици, туку институција со која во текот на годините се развиваа пријателство и меѓусебна доверба и почит.

23 октомври 2021 година е датум кој ќе го паметат сите присут-

ни на јубилејното чествување. Македонците, членовите на МКД „Илинден“ и не само тие, туку сите нивни пријатели, ќе го врежат во паметење, а и во срцето, денот на гордоста на сите „Илинденци“, особено основачите, како и сите членови кои од почетокот беа

срцето и душата на ова реномирано и угледно Друштво. Но, ќе го паметат и младите сили кои денес го „носат“ МКД „Илинден“ и ја продолжуваат традицијата и љубовта кон татковината Македонија, но и кон новата домоваина Хрватска.

Гордана Квајо

Богатство е да се знае јазикот и културата на македонскиот народ

На Филозофскиот факултет во Риека, на 4 октомври, во организација на Советите на македонското национално малцинство за Град Риека и ПГЖ, се одржа свечена презентација на програмата за изучување македонски јазик и култура во образовните институции во Риека

Со одобрение од Министерството за наука и образование на РХ, изборна настава по македонски јазик се одржува во Основното училиште „Центар“ и во Првата хрватска гимназија на Сушак по моделот Ц за сите ученици од територијата на Град Риека и Приморско-горанската жупанија. Учениците по овој предмет се оценуваат и оценките се внесуваат во свидетелствата.

На покана од организаторот, на свеченоста присуствуваа македонскиот амбасадор во Р. Хрватска, Милаим Фетаи, замениците на градоначалникот на Риека, Сандра Крпан и Горан Палчевски, раководителката на управното одделение за образование во Приморско-горанската жупанија, Едита Стилиќ и Ермина Лекај Прљаскај, пратеничка во Хрватскиот сабор, како претставник на петте национални малцинства, меѓу кои и македонското.

Промоција на македонскиот јазик

Со добро познатата песна „Македонско девојче“ свечено-

ста ја отворија членовите на музичко-пејачката група МКД „Илинден“, а како организатор, со топли зборови за добредојде на присутните им се обрати претседателката на Советот на македонското национално малцинство во ПГЖ, Данијела Штанфел.

„Добре дојдовте на промоцијата на македонскиот јазик и култура организирана од Советот на македонското национално малцинство во ПГЖ. Му благодарам на деканот на Филозофскиот факултет кој е домаќин на денешната средба, како и на почитуваните гости кои одговорија на нашата покана.

Риека е градот што татко ми го одбра како пристаниште на различностите, во кое го закотви својот брод со семејството. Токму со зборовите од рефренот на песната „Најдрага Риека“, сакам да ви кажам дека само преку заедништво можеме подобро и повеќе:

„Najdraža Rijeko, pružam ti ruku, spustit ću sidro u tvoju luku. Voljeni grade, za tebe dišem, najljeršu pjesmu srcem ti pišem“,

истакна Штанфел, посакувајќи им на сите ученици, студенти и професори здрава и успешна нова учебна година.

Соработка

Претседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев, изрази големо задоволство од успешното спроведување на наставата по македонски јазик во училиштето „Центар“ и во Првата хрватска гимназија на Сушак, како и на Лекторатот по македонски јазик при Филозофскиот факултет во Риека. Таа ја истакна одличната соработка со овие институции со желба да се негува и во иднина.

„Мило ми е што сме денеска овде и сведочиме на успехот на концептот и идејата за изучување на македонскиот јазик и култура во образовните институции во нашиот град. Риека се издвојува како пристаниште на различностите, а составен дел на тоа пристаниште е македонската заедница. Мило ми е што граѓаните, а особено нашите

млади луѓе, имаат можност да се запознаат со сите убавини на македонскиот јазик и култура. Македонската песна и топлината на душата се нешто на кое никој не може да остане рамнодушен. Верувам дека во текот на овој процес на едукација, сите ќе ги сакаат уште повеќе убавините што тие ги нудат“, изјави заменик градоначалникот на Ријека, Горан Палчевски.

На собранието се обрати и заменичката на раководителот на управното одделение за образование во ПГЖ, Едита Стилин.

Амбасадорот Милаим Фетаи истакна дека можностите за изучување на македонскиот јазик и култура во наставниот процес во Ријека говорат за цврстото пријателство што го негуваат овие две земји. Посакувајќи им на студентите голем успех во понатамошното учење и образование посака да биде вечно и хрватско-македонското пријателство.

Негување на традицијата

Пред присутните се обрати и пратеничката Ермина Лекај Прљаскај која го истакна своето задоволство што малцинствата во Хрватска успешно ја зачувуваат својата традиција, култура, литература и јазик, а македонското малцинство во

Ријека покажа дека тоа успешно го прави со години.

- Се надевам дека голем број ученици кои не се Македонци ќе се вклучат во наставниот процес, бидејќи големо богатство е да се знае културата на македонскиот народ, а јас како пратеник ќе продолжам да се залагам за остварување на македонските права во Република Хрватска, додаде таа.

По обраќањето на угледните гости на кои им беа врачени скромни подароци направени од вредните раце на членовите на етнокреативната работилница на МКД „Илинден“, беше претставена интересна презентација наречена „Македонија и македонското национално мал-

цинство во ПГЖ“ изработена од младата Лорена Калиќ.

Потоа се претставија и ги запознаа присутните со своите искуства, впечатоци и мотиви за изучување на македонскиот јазик, учениците Леона Бојќиќ и Марија Жабовска и студентката на Лекторатот по македонски јазик при Филозофскиот факултет, Хана Врбаниќ.

Годинешната презентација на програмата за изучување македонски јазик и култура заврши со уште неколку песни отпеани од МКД „Илинден“, делче подароци на учениците и покана за дегустација на специјалитети подготвени од вредните Македонки од Друштвото.

Гордана Квајо

Најава на „Деновите на македонската култура“ во Риека

Деновите на македонската „култура“, манифестација што ја организира МКД „Илинден“ беше најавена на 3 ноември на прес-конференцијата во РИ-инфо. На прес-конференцијата учествуваа Ивона Дуноски Митев, претседател на МКД „Илинден“, Валерио Орлиќ, претседател на Хрватското книжевно друштво од Риека и Винко Рибариќ.

Свеченото отворање на манифестацијата „Денови на македонската култура“ е планирано да се одржи во Градското собрание на Риека, на 5 ноември, во соработка со Хрватското книжевно друштво од Риека, кое веќе 14 години го организира меѓународниот фестивал „Денови на пријателите на книгата“.

Ивона Дуноски Митев ги информираше медиумите за про-

грамата на манифестацијата:

– „Деновите на македонската култура“ е веќе традиционална манифестација, а ја започнуваме со песна, како што инаку Македонците секогаш прават. Манифестацијата трае од 5 ноември до 19 декември, а програмата се состои од неколку различни активности, рече Дуноски Митев.

Почетокот е резервиран за претставување на македонскиот лингвист, поет и писател Блаже Конески. Повод е одбележувањето на 100-годишнината од неговото раѓање, а за него ќе зборува лекторката по македонски јазик, м-р Биљана Стојановска.

Ден подоцна, на 6 ноември во просториите на МКД „Илинден“ ќе биде отворена ретроспективна изложба на слики „Море“ на авторката Наѓа Ценов, која беше членка на ликовното друштво „Вели пинел“ и МКД „Илинден“. За музиката се задолжени оркестарот и пејачката група на МКД „Илинден“. Во вториот дел од програмата ќе се претстави добитникот на наградата „Книжевно перо“ – македонскиот автор Сашо Огненовски. Вечерта завршува со поетски маратон на поети на ХКД.

До средината на декември ќе се одржат уште неколку програми како, Ревизија на македонскиот филм, Етно работилница, традиционалната Македонска вечер, Вечер на македонската песна, како и настанот за најмладите „Детска радост“.

Гордана Квајо

„Македонски јазик и култура“ во МКД „Илинден“

На 20 септември во МКД „Илинден“ се одржа првиот час по македонски јазик и култура за оваа учебна година. Уште еднаш беше испратена покана до сите заинтересирани да не ја пропуштат можноста да го научат македонскиот јазик и да ја запознаат културата и убавината на нашата земја, „земјата каде што сонцето вечно грее“.

Низ учење и игра се зборуваа и како се подготвува ајвар, традиционалниот специја-

литет од македонската кујна. На крајот од часот учениците заедно со својата професорка Биљана Стојановска и родителите се почестија со македонски колачи.

По првиот час по предметот „Македонски јазик и култура“, наставата понатаму продолжува да се одржува во основното училиште „Центар“.

Г. К.

Посета на Македонската православна црква во Загреб

Делегација на македонската Агенција за иселеништво оствари средба со претставници на Македонците во Хрватска

Во периодот од 30 септември до 6 октомври 2021 година, делегација на македонската Агенција за иселеништво, директорот Слободан Близнаковски во придружба на своите соработници, Билјана Костова, раководител на Секторот за одржување и унапредување на врските со иселеништвото, информирање и културен развој на иселениците, и Зоран Арсов, советник за комуникација и соработка, остварија посети и работни средби со претставници на иселенички организации во Србија, Словенија и Хрватска.

На 3 октомври делегацијата го посети и Загреб. Средбата се оствари во првата Македонската православна црква „Св. Злата Мегленска“, на која присуствуваа протојереј ставрофор Кирко Велински, свештеник на Македонската православна црква во РХ, Зорица Велиновска, член на Советот за националните малцинства во РХ, Тинка Барбутов Крстева, претседателка на Советот на македонското национално мал-

цинство за Град Загреб, Виолета Штерјова, претседателка на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, Елизабета Петровска, секретар на Заедницата на Македонците во РХ, Деспина Белчовска Велинска, наставничка по македонски јазик во Загреб и други.

Благодарница за ЗМРХ

Делегацијата на Агенцијата за иселеништво заедно со сите присутни го разгледаа новиот македонски Храм, кој е во завршна фаза на изградба. Отец Велински заблагодарувајќи се на посетата и поддршката, информираше за напредокот на работите на црквата, како и за богатството што таа го носи во духовниот живот на верниците. Се разговараше и за културните активности на Македонците во Хрватска, за учениците кои го изучуваат македонскиот јазик по моделот Ц, за одржувањето на Летното училиште во Охрид во организација на Агенцијата за иселеништво и за други сродни теми.

Во знак на долгогодишната успешна соработка на сите македонски асоцијации во Хрватска со Агенцијата за иселеништво, директорот Близнаковски додели благодарници на присутните на средбата, промотивен материјал и книги за учениците по македонски јазик. Благодарница доби и Заедницата на Македонците во РХ, при што Петровска искажа искрена благодарност за укажаната чест и доверба. Претставувајќи ги активностите на македонските културни друштва во составот на ЗМРХ, таа нагласи дека добиената благодарница ќе биде поттик и за идна добра соработка, во негувањето и промовирањето на македонската традиција, култура и јазик на овие простори.

Елизабета Петровска

ICC 3D d.o.o.

DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA

Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb

tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103

mob: 091/5251 141

e-mail: icc-3d@icc.hr

Razlika koja se vidi.

Savršeno je moguće.

Македонски и хрватски идентитет во 19. век

На 12 октомври 2021 година во салата на „Трибината на Град Загреб“ се одржа трибина под назив „Македонски и хрватски идентитет во 19. век: компаративни аспекти“. Оваа историска трибина беше во организација на Македонското културно друштво „Охридски бисер“ од Загреб.

Претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, ги поздрави присутните меѓу кои беше и потпретседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Цветко Поповски. Таа изрази задоволство што и покрај пандемијата, со почитување на сите епидемиолошки мерки, трибината успешно се одржа.

Со настанот модерираше м-р Јангел Малинов, кој на почетокот ги претстави предавачите.

Допири и врски

Предавачи на трибината беа проф. Горан Коров, докторанд по историја при Филозофскиот факултет во Загреб, кој говореше на тема „Стјепан Верковиќ и Македонија“ и проф. д-р Наталија Поповска, директорка на Културно информативниот центар на Македонија во Загреб, која излагаше на тема „Стјепан Антољак или трагања по историјата“.

Стефан Верковиќ (1821, с. Угљара, БиХ – 1893, Софија), бил фолклорист, етнограф, нумизматичар и археолог, истражувач и патописец, собирач на старословенски артефакти, икони народни умотворби низ Македонија. Познат е по контроверзната книга „Веда Словена“ која ја издал во два тома.

Стјепан Антољак (1909, Добој – 1997, Загреб), бил научник,

историчар, универзитетски професор и дописен член на МАНУ. Бил професор на Филозофскиот факултет во Скопје и раководител на Одделението за античка и средновековна историја на Институтот за национална историја во Скопје. Како еден од водечките балкански историчари, дал голем придонес во проучувањето на македонското средновековје (Склавините, богомилството и др.) и на македонската средновековна држава. Автор е на делото „Самоиловата држава“ и коавтор на опусот „Средновековна Македонија“.

Во текот на излагањето предавачите се осврнаа на хрватско-македонските допири и врски.

Трибината се одржа под покровителство на Министерството за надворешни и европски работи на Р. Хрватска.

Елизабета Петровска

Одбележана триесетгодишнината од македонската независност

И Македонците во Сплит го прославија овој историски ден од создавањето на независната македонска држава

Македонија на 8 септември 2021 славеше 30 години на независност, самостојна и суверена држава. Токму по тој повод, гордите Македонци кои веќе долги години живеат во далматинскиот град Сплит, со години го прославуваат овој празник, а оваа јубилејна година свечено го одбележаа со одржување на културната манифестација „30. Денови на македонската култура – Св. Кирил и Методиј“ во Сплит.

Темата на вториот дел од оваа манифестација на Македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит беше токму одбележување на 8 Септември – Денот на независноста на Македонија, како и претставување на кулинарски македонски специјалитети пред присутната публика.

Свечености

Манифестацијата ја отвори претседателката на Друштвото, Венка Џанко. Таа ги поздрави присутните членови, се заблагодари за нивното присуство и со неколку зборови се осврнала на важноста на овој, за нас Македонците, најзначаен момент во нашата историја. Таа истакна дека Денот на независноста, како државен празник е неработен ден во Македонија, а претседателот на државата и Владата на Македонија ор-

ганизираат разни свечености. Претседателот традиционално го доделува орденот „8 Септември“, а македонските амбасади, конзулати и претставништва приредуваат пригодни коктейли и свечености во земјите во кои што се наоѓаат.

Во продолжение на вечерта, на присутните членови им беше пуштен краток филм посветен на овој историски настан за нашата Македонија. По завршување на овој дел од манифестацијата, беа претставени неколку традиционални македонски јадења како што се гравче на тавче, нафора, пастрмајлија, и баклава. Сè беше подготвено во традиционални македонски земјени тави.

Презентација за Македонија

Исто така, се одржа и кратка презентација за нашата зем-

ја, а на присутните гости кои не се Македонци им се пренесоа и неколку рецепти за подготовка на тавче гравче и други македонски специјалитети. Посетителите беа воодушевени од прекрасните мириси на нашата кујна. Како и секогаш, за крај се слушнаа убавите звуци на македонската музика, а се заигра и едно оро за македонски мерак.

Манифестацијата беше организирана од страна на Друштвото во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ. Настанот се одржа согласно мерките за заштита од корона вирусот кој ги препорачува Стожерот за цивилна заштита на РХ.

Марта Жаја

Негување на врските со татковината

МКД „Браќа Миладиновци“, Град Осиек и Нашице беа домаќини на претставници на македонската Агенција за иселеништво

Работни средби во Град Нашице

На 1 и 2 октомври 2021 година, во рамките на „27. Денови на македонска култура“ во организација на МКД „Браќа Миладиновци“, во Нашице и Осиек дојде делегација на македонската Агенција за иселеништво. Делегацијата беше предводена од директорот на Агенцијата, Слободан Близнаковски, во придружба на раководителката на секторот, Билјана Костова и советникот за информирање, Зоран Арсов. Во придружба на делегацијата беше и поетесата Ива Дамјановски, добитничка на наградата „Браќа Миладиновци“ за најдобра стихозбирка на македонски јазик на Струшките вечери на поезијата за 2020 година.

Агенцијата во Нашице

Во текот на првиот ден од посетата, Драгољуб Сиљаноски, претставникот на МНМ за Осиечко-барањската жупанија заедно со директорката на Хрватската народна библиотека и читална Нашице, Силвија Шокиќ, ги поведоа гостите на

прием во кабинетот на градоначалникот на Нашице. Во име на градоначалникот Крешимир Кашуба, тие беа свечено примени од страна на заменичката Мануела Пинтариќ и водителката на Одделот за општествени прашања, Данијела Буљан. Во топлата средба беа разменети информации околу начините на соработка помеѓу македонското малцинство и Град Нашице, а Драгољуб Сиљаноски ја истакна радоста што Агенцијата за иселеништво ја прифати поканата на Друштвото, покажувајќи ја на тој начин грижата за Македонците кои живеат надвор од својата татковина.

Во продолжение на денот, делегацијата беше примена и во Словачкиот центар за култура во Нашице, со претставничката на Советот за националните малцинства на Р. Хрватска, Бранка Бакса и директорката на Словачкиот центар за култура, Сандра Краљ Вукшиќ.

На работен состанок со Нандор Чапо

Веднаш потоа, делегацијата беше примена и од страна на Нандор Чапо, директор на Управата за национални малцинства при Министерството за наука и образование на Р. Хрватска. На средбата беше присутна и учителката по македонски јазик по моделот Ц од Осиек, Маја Јовановски.

Директорот Близнаковски се заблагодари за можноста што ја нуди Р. Хрватска македонскиот јазик да се изучува по моделот Ц во рамките на основните и средните училишта, но воедно се заложил за интензивирање на соработка со хрватското Министерство така што повеќе ученици по македонски јазик би можеле да ја посетат Македонија, да го учат мајчиниот јазик и да ги запознаат убавините на татковината по пат на учество во Летната школа по македонски јазик што се одржува во Охрид.

Агенцијата во Осиек

На 2 октомври 2021 година, средбите продолжија во Осиек, каде што домаќини на гостите од Агенцијата им беа МКД „Браќа Миладиновци“ и учителката по македонски јазик Маја Јовановски. Таа сабота, наставата, и во средното, и во основното училиште беше поинаква заради гостите од Македонија, кои

овој пат беа придружувани и од претставниците на МНМ за Град Осиек, Јагода Тренеска Цветичанин и Драгољуб Сиљаноски за Осиечко-барањската жупанија.

Сите заедно, најнапред ја посетија Првата гимназија во Осиек, за потоа да заминат во основното училиште „Вијенац“. За гостите, учениците подготвија богата програма со која не малку ги изненадија: така постарите ученици од Првата гимназија ја испеаја песната „Јовано, Јованке“, каде што главен вокал беше Рута Марија Велешанов, а на гитара свиреше Барбара Спрингман, додека основношколците од училиштето „Вијенац“, Зара Елена Ефремов, Нико Ефремов, Луција Мак, Анастасија Саркиќ, Самуел Јосип Велешанов, Јаков Емаунел Велешанов и Хана Мудри Блажевиќ направија „Прошетка низ Македонија“! Тие читаа наглас за градовите и ги прикажуваа убавините на Македонија, почнувајќи од Скопје, преку Битола, Охрид, Преспа и Ресен, до Штип, Крива Паланка, Куманово. Но, тоа не беше сè: на Агенцијата за иселеништво учениците и подарија цртеж „Азбучно дрво“ составено од 31 буква од азбуката и со македонското знаме. На цртежот, тие се потпишаа со своите раце и на македонски јазик.

Сите ученици пак, за возврат и на голема радост, од Агенцијата добија на подарок македонски книги и сувенири, буквари-боенки за најмладите и лектири за постарите ученици, како и отворена покана за возвратни гости во Македонија.

Во продолжение на денот, делегацијата ги посети МКД „Браќа Миладиновци“ и Град Осиек. Во просториите на Друштвото ги пречекаа претседателот Борис Трајановски и членовите на Управниот одбор, кои во таа прилика примија од Агенцијата за иселеништво на дар благодарница и плакета за долгогодишните залагања за негување на македонскиот јазик и култура.

Потоа, сите заедно заминаа на прием кај заменикот градоначалник на Осиек, Драган Вулин, кој го истакна своето задоволство од досегашната

соработка со МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек, нагласувајќи ја „мирољубивоста, вредните раце, конструктивноста, но пред сè, добрата интеграција на македонското малцинство во Република Хрватска“.

На средбите со Агенцијата, Јагода Тренеска Цветичанин го покрена и прашањето за поврзување – збратимување на Осиек со некој град од Македонија, што би придонело уште посилено за градењето на врските помеѓу Македонија и Хрватска. Таа, исто така, ги информираше гостите за заложбите на Друштвото за обновување на изборниот предмет по македонски јазик во рамките на Филозофскиот факултет во Осиек и ја нагласи важноста на логистичката поддршка од страна на Агенцијата за иселеништво за реализација на оваа иницијатива.

Јулијана Тешија

Пет години Македонско катче во Нашице

Во годинешните „27. Денови на македонска култура“ на МКД „Браќа Миладиновци“ започнаа во Нашице, и тоа со повод: одбележување на петтата годишнина на Македонското катче во Хрватската народна библиотека и читална Нашице.

На 1 октомври 2021 година, во библиотеката се собраа претставниците на МКД „Браќа Миладиновци“, Борис Трајановски, претседател и Драгољуб Сиљаноски, претставник на МНМ за Осиечко-барањската жупанија, како и гостите од македонската Агенција за иселеништво, Слободан Близнаковски, директор, Зоран Арсов, советник и Билјана Ко-

стова, раководителка, и Ива Дамјановски, поетеса наградена со наградата „Браќа Миладиновци“ на Струшките вечери на поезијата 2020 година.

Тие беа топло дочекани од директорката на библиотеката Силвија Шокиќ и нејзиниот тим, а целта на посетата беше донација на 130 томови македонска книжевност на Македонското катче!

„Македонското катче настана на иницијатива на нашиот сограѓанин Драгољуб Сиљаноски, а денес брои повеќе од 450 наслови“ истакна Шокиќ.

Сепак, причината за настанот беше големата донација од 130 томови македонска книжевност кои Фило-

зофскиот факултет во Осиек, со заложба на Јагода Тренеска Цветичанин, и ги предаде на библиотеката во Нашице. Инаку, книгите во 2010 година, му беа донирани на Филозофскиот факултет во Осиек од страна на тогашниот амбасадор на Р. Македонија во Р. Хрватска, Данчо Марковски и проф. Благоја

Јовановски, поранешен претседател и еден од основачите на МКД „Браќа Миладиновци“ Осиек.

„Сега се книгите во Нашице каде ги примаме на чување и користење, а со цел промоција на македонскиот јазик во нашиот град и пошироко“, рече Шокиќ.

Музичко-поетска вечер со Ива Дамјановски во Нашице

Во вечерните часови пак, во хотелот „Парк“ и во присуство на повеќе од 40-тина гости, но и граѓани на Нашице, беше организиран музичко-поетски настан по повод петтата годишнина на Македонското катче. Настанот беше во организација на МКД „Браќа Миладиновци“ и Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, а под покровителство на Советот за национални-

те малцинства на Р. Хрватска и во соработка со Хрватската народна библиотека и читална Нашице.

Програмата под наслов „Вечерни двоумења“ и беше посветена на поетесата и пијанистка Ива Дамјановски и нејзината стихозбирка „Двоумења“ која во 2020 година ја доби наградата „Браќа Миладиновци“ на Струшките вечери на поезијата

за најдобро поетско остварување на македонски јазик.

Во воведниот дел на програмата беше потпишан свечениот договор за примопредавање на 130 тома македонска книжевност на Македонското катче при Библиотеката Нашице – договорот го потпишаа Кристина Киш, во име на Филозофскиот факултет од Осиек и Силвија

Шокиќ, во име на Библиотеката Нашице.

Музички звуци за уживање

Во продолжение, поетесата Дамјановски ја претстави проф. Јулијана Младеновска-Тешија од Осиек која нагласи дека станува збор за млада авторка со исклучителен сензибилитет која е добитничка и на наградата „Игор Исаковски“ за најдобра дебитатска збирка поезија за стихозбирката „Тие“, а воедно е и надежна пијанистка и членка на музичкото дуо „Алембик“.

Во музичкиот дел од програмата, најнапред настапи уче-

ничката на Основното музичко училиште „Контеса Дора“ од Нашице, Нуо Ченг, која под менторство на проф. Дарија Влајниќ ја изведе композицијата „Вечер“ од Черни. Македонската поетеса и клавиристка Дамјановски, пак, се претстави со програма составена од пет исклучителни композиции на авторите Албениц, Коуел, Рахмаљинов, но и македонските автори Коларовски, Петровски и Зографски.

На настанот присуствуваа Нандор Чапо, директор на Управата за национални малцинства при Министерството за наука и образование на Р. Хрватска, Борис Трајановски, претседател

на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек и потпретседател на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, претставницата на МНМ за Град Осиек, Јагода Тренеска Цветичанин и за Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљаноски, кој беше воедно и домаќин на настанот. Исто така, беа присутни и гостите од Агенцијата за иселеништво.

Покрај бројните граѓани на Нашице, дојдоа и бројни членови на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек.

Јулијана Тешија

„Македонски зачин“ на Денот на културната разновидност во Дарда

„Танец“

Во организација на Општинското друштво на Црвениот крст „Дарда“, и оваа година на 4 септември, по четврти пат се одржа манифестацијата „Културна разновидност, културно благо“. На оваа манифестација учествуваа и секциите на МКД „Браќа Миладиновци“ и тоа фолклорната секција „Танец“, пејачката секција „Вардарки“, инструментална „Т'га за југ“ и етно-кулинарската секција „Везилки“.

Целта на оваа манифестација беше да се покаже хуманоста низ почитување на културната разновидност и запознавање со обичаите и традициите на соседите со кои живееме, со нивниот јазик и култура, и на тој начин да се подели радоста на заедништвото.

Под ова мото, десет различни фолклорни и културни друштва, српски, ромски, хрватски и македонски, од цела Барања, се собраа во Меце. Меѓу нив беа и секциите на МКД

„Вардарки“ и „Т'га за југ“

„Браќа Миладиновци“ кои ја покажаа раскошната убавина на македонската песна, мелос и танц, но и вкус – познатите јадења на Македонија, тавче грав-

че, пити и зелници и овој пат оставија трага која долго ќе се памети и кај домаќините и кај посетителите на манифестацијата.

J. T.

„Везилки“

Во еден миг згаснаа 45 животи

На 23 ноември се случи тешка сообраќајна несреќа во која животот го загубија 45 патници, меѓу кои 12 деца, откако автобус со македонски регистарски таблички се запали на автопат во Бугарија

Една ноќ во ноември одзема 45 животи на македонски граѓани кои враќајќи се од патување во Турција настрадаа на автопат во Бугарија. Меѓу нив и 12 деца. Тој трагичен настан што се случи на 23 ноември ја зави Македонија во црно, а сликите од терен предизвика голема вознемиреност кај граѓаните. Враќањето од туристичко патување во Истанбул стана вест што ја пренесоа речиси сите медиуми, вест што ги стегна душите и создаде грутка во градите. Несомнено ова е еден од најтажните денови за Македонија, кога во еден миг згаснаа 45 животи. Неизмерна тага, болка и изрази на сочувство беа споделени во часовите и деновите што следеа потоа.

Следеа дејства за идентификација на настраданите, за откривање на причините за несреќата, но стасуваа и пораки со сочувство до семејствата на настраданите.

Пораки со сочувство до семејствата, пријателите и македонските граѓани веднаш упатија Заедницата на Македонците во РХ, „Хрватско-македонската тангента“ и други асоцијации на Македонците во Хрватска, но и бројни Хрвати, кои по повод немилиот настан сочувствуваа со Маке-

донците и загубата на нивните сонародници.

„Заедницата на Македонците во Република Хрватска изразува длабоко и искрено сочувство за настраданите во трагичната несреќа што се случи во Бугарија. Тажен ден за Македонија“, беше наведено од страна на ЗМРХ.

И Македонската православна црква во РХ се огласи со пораката: „Ние, верниците на МПЦ, се молиме милостивиот Бог да им ги насели душите на загинатите таму каде што почиваат праведниците“.

Голема загуба

Третиот хрватски претседател Иво Јосиповиќ, кој е почесен

член на „Хрватско-македонската тангента“, во својата порака на сочувство напиша: „Навистина страшно е тоа што се случи. Со чувствувам со семејствата на настраданите и со цела Македонија. Горд сум што сум член на Хрватско-македонската тангента.“

„Во мислите сум со вас додека тагувате со своите сонародници, жртви на овој трагичен случај“, напиша градоначалникот на Шибеник, д-р Жељко Буриќ, во пораката упатена до македонската Влада со посредство на Тангентата.

Како што дознаваме, цели семејства настрадале во оваа несреќа, а семејството Ахмети, како што јавија медиумите, е едно од

нив, каде загинаа маж, жена и четиригодишни близначиња. Меѓу настраданите биле и неколку ученици и една учителка. Според првичните податоци, несреќата ја преживеале 7 лица, кои биле сместени во една болница во Софија, со изгореници и во многу тешка психичка состојба.

Македонската влада 23, 24 и 25 ноември ги прогласи за денови на жалост, а тие денови македонското знаме во земјата и на македонските дипломатски претставништва во странство, беше истакнато на половина копје. На местото на немилиот настан веднаш се упатил македонскиот премиер Зоран Заев.

Истрагата е во тек.
М. Г.

Избрано ново раководство на МКД ИЖ „Св. Кирил и Методиј“

Милена Златеска е нова претседателка на Друштвото, која дојде на местото на Тодор Брдарски

Јанев, поднесе оставка на функцијата и како член на Друштвото, а на неговото место не беше избран друг, се наметна потреба Друштвото да одржи седница на Вонредно собрание, што се случи на 21 септември во просториите на Друштвото.

На седницата, претседателот на Друштвото, Тодор Брдарска, ја прочита својата оставка и заблагодари на целосната работа и за соработката со останатите членови за време на својот мандат. Потоа Милена Златеска продолжи да ја води седницата по предложениот дневен ред. Беа разрешени старите членови на Управниот одбор: Тодор Брдарски претседател, Симеон Јанев потпретседател, Миле-

на Златеска потпретседател, Трајко Стојкоски, Виолета Димитријевска, Мирослав Димитријевски и Ратко Златески. Едногласно беа именувани следните лица за понатамошното двегодишно водење на работата на Друштвото: Милена Златеска претседател, Борче Атанасовски потпретседател, Филип Филиповски потпретседател, Ратко Златески, Виолета Димитријевска, Мирослав Димитријевски и Сашо Трајчески за членови на Управниот одбор.

Тодор Брдарски на крајот на седницата ѝ честита на новата претседателка на Друштвото, Милена Златеска, со скроман подарок и благодарност за долгогодишната соработка како дотогашна потпретседателка и ѝ посака успешна и плодна понатамошна работа во секој поглед.

Михаела Златеска

Фестивал на различноста на јазикот и говорот во Истра со македонскиот јазик

Во склопот на „Деновите на македонската култура во Истра“, од почетокот на неговото формирање, Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, реализира Фестивал на различноста на јазикот и говорот во Истра, сличност и разлика со македонскиот јазик. Оваа година, програмата беше одржана на 5 октомври во просториите на Друштвото.

Откако Мешовитиот хор и оркестарот, на хармоника, Слава Обрановиќ и виолина, Сречко Савретиќ, изведоа една македонска песна, претседателката на Друштвото, Милена Златеска, ги поздрави присутните и прочита своја песна на македонски јазик. Таа нагласи дека во програмата учество земаат скоро сите малцинства од

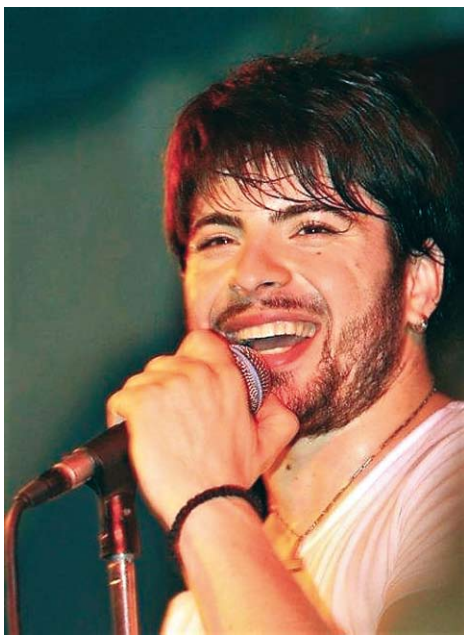
Истарска жупанија кои своите дела ги читаат на нивниот мајчин јазик, но, вклучени се и поети од Истра и Кварнер, кои читаат на нивните дијалекти, потоа на стандарден хрватски, италијански, англиски, француски, така што на овој настан се слушале голем број на јазици и дијалекти изговорени од 25 учесници. За жал, поради пандемијата, годинава програмата беше редуцирана.

Свои песни читаа Славица Лончарич Ѓугум на стандарден хрватски и на далматинска чаквица, и Радојка Крамар стандарден хрватски и истарски дијалект. За жал, оваа година во програмата не беа вклучени малцинствата. На крајот беше организирано дружење со македонски мелос и македонска гастрономија.

М. З.

Сеќавање на Тоше Проески

„Ти благодариме Тоше на преубавиот глас и стихови со кои уште повеќе ги спои нашите пријателски народи“

На 16 октомври 2021 година се навршија 14 години откако македонскиот пејач Тоше Проески трагично го загуби животот во сообраќајна несреќа кај Нова Градишка. Нè напушти на 26-годишна возраст, оставајќи неизбришлива трага како уметник и човек.

Неговото „Ве сакам сите“ најдобро покажува колку беше големо срцето на Тоше. Секогаш им помагаше на оние на кои тоа им беше најпотребно. Беше пејач со ангелски глас и топла душа, живееше за концерти и размена на енергија со публиката. На последниот концерт што го одржа на Градскиот стадион во Скопје на 5 октомври 2007 година, доби статуетка на Мајка Тереза, во знак на благодарност за својата хуманитарна работа.

Во чест на македонскиот непробол кој не сакаше да му симнуваат капа, туку да се гордеат со него, и годинава бројни почитувачи му оддадоа помен.

Од Нова Градишка до Крушево

И годинава, на 14 октомври, петмина ултрамаратонци, Наум Капричевски, Тоше Анчев, Никола Гелов, Фидан Арсовски и Александар Митревски од Ма-

кедонија и шестиот, Јангел Малинов, член на МКД „Охридски бисер“ од Загреб, го започнаа симболичното истрчување на 15 километри од Нова Градишка. Пред самиот старт, беа положени венци свежо цвеќе на споменикот на Тоше Проески кај Електротехничкото и економско училиште.

Утредента на ултрамаратонот се приклучија уште десет ултрамаратонци, кои од граничниот премин Табановце, па преку Скопје, на 16 октомври

напладне стигнаа до Крушево и Гумење, каде беа пречекани од бројни крушевчани со стотици црвени рози. Тие се поклонија на вечното почивалиште на Тоше во негова чест и спомен.

Велосипедски маратон за Тоше

Четврта година по ред, членови на кавадаречкото велосипедско здружение „Тиквешки точакџии“, возеа велосипеди во чест на Тоше Проески. Велосипедскиот маратон „Од срце за Тоше“ е реализиран од 25 септември и траеше една недела со извозени околу 1000 километри

низ Македонија, од Кавадарци, преку Гевгелија, Скопје и Охрид до Крушево.

Драган Јованов, Марјан Хаџи-Мустафов, Марјан Кузманов, Ѓорѓи Белевски, Анастас Гечев, Добре Срњаков, Драганче Биков и Диме Коцевски и Катица Кузманова како техничка поддршка, во Крушево ги посетија Спомен куќата на Тоше и неговото вечно почивалиште на Гумење. Убава традиција во чест на ликот и делото на човекот кој за сите имаше само љубов.

Откривање на спомен обележје

На 23 октомври на шеталиштето „Новоградишки ку-

риозитети“ кај Градските базени во Нова Градишка беше откриено спомен обележје, камена статуа на Тоше Проески.

На откривањето присуствуваа македонскиот амбасадор во Хрватска, Милаим Фетаи, градоначалникот на Крушево, Томе Христовски, градоначалникот на Нова Градишка, Винко Гргиќ и бројни почитувачи на Тоше.

Споменикот е подарок од компанијата „Техникс“ и нејзиниот претседател Ѓуро Хорват, кој исто така присуствуваше на неговото откривање. Споменикот го изработи скулпторот и уметник Славко Буниќ, во траен лик и сеќавање на нашиот непрежален Тоше. На него е запишано: „Ти благодариме Тоше на преубавиот глас и стихови со кои уште повеќе ги спои нашите пријателски народи“.

Елизабета Петровска

Сплитски Македонци оддадоа почит на Тоше

Јавноста сè уште се сеќава на 16 октомври 2007 година. Тоше Проески нè напушти прерано тој тажен ден. Токму на 16 октомври 2021 година, се одбележаа 14 долги години од овој трагичен настан. Македонци кои живеат во Хрватска, меѓу кои и Македонци од Сплит, членови на Македонското културно друштво „Македонија“, го посетија споменикот на Тоше Проески во Нова Градишка, каде што положија венци свежо цвеќе и запалија свеќи во знак на сеќавање.

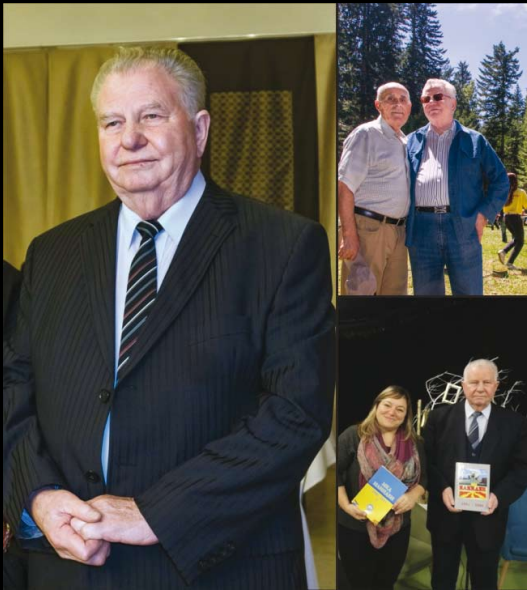
„Идејата за посета на ова место произлезе од носталгијата што секој Македонец ја чув-

ствува за нашиот Тоше. Иако времето си минува, некои работи не може да ги избрише. Колку повеќе минува, толку повеќе печат солзите. Од година во година, тагата и болката се сè поголеми. Празнината во душата е длабока како вечност. Ќе можеме ли некогаш да најдеме утеха? Се сомневам... Нашиот Тоше го нема, но сепак, ни остануваат убавите спомени – песните, концертите, хуманоста и, најважното од сè, бескрајната љубов што несебично ни ја даруваше“, истакна претседателката на МКД „Македонија“, Венка Џанко.

Членовите на Друштвото кои беа во посета на ова место

истакнаа дека носталгијата за Тоше е најголемиот повод, и ја наметна идејата за посета на неговата спомен плоча во Нова Градишка, без оглед на оддалеченоста од Сплит каде што живеат. По повод неговата годишнина, секоја година се пуштаат неговите песни, и има многу текстови посветени на него во многу хрватски весници и списанија, што ја докажува неговата големина како музичар и човек. Иако поминаа 14 години од трагичната несреќа, ликот и делото на Тоше никогаш нема да бидат заборавени. Нека му е вечна слава!!!

М.Ж.

Замина нашата СВЕЗДА ВОДИЛКА Михаило Давчевски (1935-2021)

Нашиот херој. Нашиот пријател, учител, соработник, татко...

Секогаш ни беше поддршка, и подготвен да ни помогнеш во неволја, и да се радуваш за нашите успеси. Секогаш беше полн со идеи, иницијатор, активист со зацртани цели и со јасни визији. Секогаш однапред го знаеше секој чекор, секој следен потег за да го постигнеш замисленото.

Знаеше правото да ни го пренесеш на едноставен начин и така да ни укажеш на можностите за тоа како на следните генерации во наследство да им оставаме квалитетни содржини кои ни помагаат да ја осознаеме суштината на битисувањето.

Твоите зборови имаа тежина. Ги знаеше сите важни историски мигови, знаеше како да го поврзеш минатото со иднината и да нè насочиш да постапуваме правилно.

Знаеше да го искористиш своето време за да нè направим подобри луѓе, знаеше свеченостите да ги направим посвечени, знаеше покрај себе да ги одбереш вистинските луѓе, во вистинското време и на вистинското место, а со нас знаеше и да запееш.

Нè научи дека пред сè, треба да се биде човек. Дека треба да се почитуваме себеси и да го живееме животот со подигната глава. Така ни покажуваше што е достоинство и како да не отстапуваме, да не се откажуваме, туку да пронајдеме решение за секој нов предизвик.

Нè научи колку е важно минатото, колку се важни нашиот народ, јазик и култура. Колку е важно да ги чуваме и негуваме јазикот, духот, традицијата, искреноста, човечноста, пријателството, семејството, заедницата. Колку се важни борците, оние кои сонуваат и ги остваруваат сонштата, оние кои го носат знамето и чекорат со отворено срце.

И покрај тоа што тебе животот ти го скриши срцето на пола, ти несебично ни го даваше на сите нас. Тие крвни зрнца ја пробудија желбата во нас да бидеме учени, истрајни, доследни, достоинствени. Од тебе научивме што е гордост, храброст, дисциплина и колку е важно да ги планираме големите одлуки. Ти со своите манири отвори

многу врати и беше и остана господин човек.

Илинденците никогаш нема да забораат кој беше Михаило Давчевски и колку себеси се имаш вткаено во секоја страница од основањето и успешното делување на книгата наречена „Илинден“ – Риека и Македонците, не само во Риека, туку и во цела Хрватска. Ти си богатство на македонскиот и на хрватскиот народ, мост кој поврзува, наш доајен – како што знаеше често да ни кажеш стоејќи на говорницата.

Нека ти е лесна земјата и почивај во мир заедно со своите најмили!

Ти благодариме што беше дел од нашите животи! Ни беше голема чест што те познававме!

Остануваме со тага и голема празнина, но со вера за подобра иднина, како што ти веруваше во нас.

Нека ти е вечна славата, прв наш претседателе!

Ивона Дуноски Митев,
претседателка на МКД
„Илинден“, Риека

„Едновековна традиција на накит во семејството Филев“

Во рамките на „XVIII Денови на македонската култура“ во Задар беше отворена изложба на вреден накит изработен од охридски бисери од семејството Филев

На 28 септември во Задар, во „Кнежевата палата“, Македонското културно друштво „Билјана“ организираше интересна и необична изложба на накит од охридски бисери. Три дена посетителите можеа да погледаат ѓердани, прстени, обетки, нараквици и брошви изработени од семејството Филев од Охрид. Настанот е резултат на големата соработка со Народниот музеј од Задар и особено со директорката Рената Перош, така што изложба беше поставена во еден од музеите кој потпаѓа под Народниот музеј – Задар.

Во атриумот на музејот, на отворањето на „Едновековна традиција на накит во семејството Филев“, зборувааше директорката Рената Перош. Таа истакна задоволство дека

ваква вредна изложба се отвора токму во овој прекрасен музеј во Задар, кој е реновиран пред неколку години.

Потоа, во името на семејството Филев зборувааше д-р Павел Филев, кој ги претстави своите деца Марија и Димитар, а потоа и сопругата д-р Охридија Филева, која по потекло е Хрватка.

Охридскиот бисер е бренд на градот Охрид и на Македонија. А формулата на светски познатиот накит од охридски бисер што се изработува од кр-

лушката на рибата плашица е семејна тајна што се пренесува од генерација на генерација.

Присутните ги поздравиле и претседателката на МКД „Билјана“ – Задар, Мирјана Мајиќ, која им се заблагодари на директорката Рената Перош и вработените во музејот, што во кратко време успеаја да ја реализираат програмата и ја отворат оваа вредна изложба.

Во стаклени витрини беше изложен накитот со бисери што го изработува ова семејство. Долгото задржување поред изложените експонати значеше само едно: задоволство да се види вакво нешто, со објаснување од прва рака, од самите занаетчи.

По отворањето на изложбата се организираше дружење во МКД „Билјана“.

Антонела Галиќ

Ден на антифашизмот во Македонија

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, како и секоја година, го одбележа Денот на антифашизмот на Македонија – 11 Октомври. Овој пат

во организацијата учествуваа и Советите на македонското национално малцинство на Истарската жупанија и на Град Пула.

Во просториите на Друштвото беше реализирана програма во рамките на „Деновите на македонската култура во Истра“, финансирана од страна на Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарската жупанија и Град Пула.

Претседателката на Друштвото, Милена Златеска, ја отвори програмата со својата песна „Крвав камен“, а потоа ги поздрави присутните, меѓу кои беше и заменичката на жупанот, Цесика Аквавита, која со своето присуство го подигна нивото на настанот.

За антифашизмот во Македонија зборувааше Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка за македонски јазик по моделот Ц и претседателка на Советот на македонското национално малцинство во Истарската жупанија. Со звуците на виолина на Сречко Савретиќ запеаја и членовите на Мешовитиот хор на Друштвото.

Михаел Јаневски, како најмлад член на Друштвото, рецитираше две песни, а потоа поезија читаа Бранка Савиќ Рожман, Славица Лончариќ и Невиа Кожљан. На флејта настапи Даниела Петкоска. По завршувањето на програмата беше организирано заедничко дружење.

М.З.

Културното значење на творештвото на Мирјана Мајиќ и Милена Златеска

Со промоција на книгите „Во прегратка на љубовта“ од Мирјана Мајиќ и „Чувари на душата“ од Милена Златеска беа одржани „Деновите на македонската есен“ во Сплит

Како една од поголемите културни манифестации кои ги одржува Македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит е манифестацијата „Денови на македонската есен“ во Сплит. Настапот оваа година се одржаа на 9 октомври 2021 година во просториите на Друштвото. Оваа манифестација која е обележје на Македонците кои живеат во овој далматински град, претставува ширење на македонското културно наследство, како и збогатување на културната по-

нуда и промоција на македонското творештво.

Амбасадори на пишаниот збор

Во рамките на оваа манифестација пред полната сала во просториите на МКД „Македонија“, беше одржана промоција на две збирки поезија, од Мирјана Мајиќ и Милена Златеска. Не само на територијата на Република Хрватска каде што живеат, туку и надвор од границите, тие се вистински амбасадори на македонскиот пишан збор и

македонскиот јазик. Станува збор за дводомни авторки кои несебично го шират и претставуваат македонскиот јазик со учество на бројни манифестации, посебно во Република Хрватска. Авторки се на три збирки поезии, застапени се во бројни зборници, а и добитнички на повеќе награди и благодарници со што се познати во поетските кругови.

Оваа манифестација ја отвори претседателката на Друштвото, Венка Џанко. Модератор на промоцијата беше Милена Георгиевска, новинар и педагог. Во својот говор таа го истакна културното значење на ова творештво за македонско-хрватските односи, а присутните ги запозна со авторките на збирките поезија и нивното творештво.

„Во прегратка на љубовта“

За авторката на стихозбирката „Во прегратка на љубовта“, Мирјана Мајиќ, можеме да кажеме дека е горда Македонка, која веќе долги години живее во Задар каде што и долги 18

години е претседателка на Македонското културно друштво „Билјана“ во Задар и активна членка во повеќе македонски одбори во РХ. Мајик е родена во Скопје, таа е мајка, сопруга и баба. Откако знае за себе имала афинитет за пишување. Досега има издадено две збирки поезија, „Носталгија и љубов“ и „Песни од душа“, напишани двојазично, на македонски и хрватски јазик, а сега во Сплит ја промовираше и третата „Во прегратка на љубовта“.

Станува збор за авторка која што едноставно живее со поетската реч што прераснала во суштина на човековата егзистенција. Во нејзиниот спев стихот потекнува од животот и го одразува човековото постоење како вечна и непомирлива борба. Оваа стихозбирка е посветена на љубовта, односно на заедничкиот живот и љубовта што ја дели со нејзиниот сопруг скоро 50 години. Оваа стихозбирка е потврда дека вистинската љубов може да трае долго и вечно доколку се негува и чува.

Таа пред публиката прочита неколку песни од стихозбирката „Во прегратка на љубовта“, а присутните беа воодушевени од нејзината поезија. Во својата кариера има напишано и монодрами, песни за деца и гатанки кои не се објавени.

„Чувари на душата“

Милена Златеска исто е Македонка, која со своето семејство живее во градот Пула и

е активна членка и претседателка на Македонското културно друштво „Св. Кирил и Методиј“ од Пула. Освен како мајка, сопруга и економист по професија, бројките ги комбинира со стихови и се докажува како автор на четири прекрасни стихозбирки. „Чувари на душата“ е нејзина трета книга. Љубовта во песните на Милена е љубов која влегува во секоја пора на нашето битие, нè опкружува, ја чувствуваме и допираме нејзината значајна сценографија. Оваа книга е посветена на нејзините внуци Владимир и Перо Дојчиновски.

Во својата книга најголема благодарност искажува до нејзиното семејство за кое нејзиното срце чука, тоа е нејзината душа и секој нејзиниот здив. Во својата книга благодарност искажува и до професорот Васил Тоциновски и неговата сопруга, како и до Заедницата на Македонците во РХ и Советот за националните малцинства на РХ, за сета неизмерна помош при создавање на нејзините поетски дела.

Во стихозбирката „Чувари на душата“, мислите и пораките за единствена љубов за домот и семејството се опсесивна тема за која пишува авторката. Пред публиката во Сплит, авторката Златеска прочита неколку песни од својата стихозбирка кои беа проследени со голем аплауз од присутните, а за крај на вечерта ја прочита песната „На дедо ми“, песна во која се слуша гласот на животното искуство и мудроста, како уверлива вистина помеѓу доброто и злото, убавото и грдото, денот и ноќта.

Преубава манифестација, збогатена со многу позитивна енергија, исполнета просторија со многу љубов, беше таа вечер во просториите на Друштвото. Дефинитивно им ги препорачуваме двете стихозбирки на почитуваните читатели.

Манифестацијата беше збогатена со пригодна програма на секциите на МКД „Македонија“ од Сплит.

Марта Жаја

Промоција на збирката поезија „Во прегратка на љубовта“

Книгата е трето дело на дводомната поетеса, Мирјана Мајиќ, која пишува на македонски и хрватски јазик. Таа воедно е и претседателка на МКД „Билјана“ и водителка на литературно-драмската секција „Записи со љубов“

Е оработката со Градската библиотека во Задар оваа година беше честа и на високо ниво. МКД „Билјана“ го искористи убавото време и на 30 септември, во склоп на „XVIII Денови на македонската култура“, во дворот на библиотеката приреди промоција на стихозбирката „Во прегратка на љубовта“ од дводомната поетеса, Мирјана Мајиќ. Таа воедно е и претседателка на МКД „Билјана“ и водителка на литературно-драмската секција „Записи со љубов“.

Пред присутните гости, љубители на пишаниот збор, поезијата на Мајиќ ја претстави промоторката на книгата, Милена Георгиевска, новинар и педагог, која истакна дека љубовта е голем двигател во животот, и токму љубовта е главен мотив во поезијата на Мирјана Мајиќ.

Ова е третата стихозбирка на Мајиќ, по „Носталгија и љубов“ и „Песни од душа“, што е отпечатена од Заедницата на Македонците во РХ при крајот на 2019 година, а поради настанатата ситуација со пандемија-

та досега не беше промовирана во јавноста.

Мајиќ со една своја песна ја отвори промоцијата, а понатаму Милена Георгиевска со интересно објаснување и читање на поедини делови од рецензиите на проф. д-р Васил Тоциновски и Никола Шимиќ Тонин, го претстави делото на авторката.

Под крилото на љубовта топло се сонува

Како што запиша рецензентот проф. д-р Васил Тоциновски „Под крилото на љубовта топло се сонува, мило се копнее и секако се очекуваат нови резултати во пресоздавање на животот во литература. При тоа не смее да се заборава возвишеното правило дека книжевноста си останува нешто повеќе од животот“.

Тој понатаму посочува дека станува збор за авторка која едностранно живее со и за поетската реч што прераснала во суштина на човековата егзистенција. „Во нејзиниот спев стихот потекнува од животот и го одразува чове-

ковото постоење како вечна и непомирлива борба.“

– Мирјана Мајиќ преку играта на зборови се обидува да ни го привлече вниманието, да ни ги пренесе своите чувства, да ни ја допре душата и да ни ја пренесе пораката. Нејзината креативна љубов, всушност станува љубов која ги допира присутните, потенцираше промоторката Милена Георгиевска.

Никола Шимиќ Тонин за книгата ќе запише „Оваа книга на песни со буквите напишани е душата на Мирјана Мајиќ. Поетеса со две татковини. Како раце во молитва се допираат Македонија и Хрватска во прегратка на љубовта стиснати.“

Стихозбирката „Во прегратка на љубовта“ е напишана двојазично на македонски и хрватски јазик. На промоцијата, песните на хрватски јазик ги читаа членките на литературно-драмската секција, Мелика Поповиќ и Јасенка Медведец.

Збирката содржи претежно љубовна поезија, а Мирјана Мајиќ му ја посветила на сопругот за педесетте години брак.

Антонела Галиќ

ИЗВИЦИ (ИНТЕРЈЕКЦИИ)

Извиците се зборови што служат непосредно да се изразат различни чувства, да се обрнува внимание или звучно да се претстават (имитираат) разни звуци.

За чувствени реакции се употребуваат извиците: *оф, ех, ах, ух, леле* и др. Со *еј, бре, нст* и слично се обрнува внимание или се повикува некој. Имитирање може да се искаже со повеќе извици: *бам, бум, трас, крц* итн.

Извиците се изделуваат како посебна зборовна група не само според своето значење и служба во реченицата, туку честопати и според невообичаениот гласовен облик. Спореди: *нст, шшт, цци, еееј, ахааа* и сл.

Еден ист извик може да изразува различ-

ни чувствени состојби. Затоа неговото конкретно значење зависи од начинот на изговарањето, а тоа изговарање може да биде различно, со оглед на различните околности по кои се наоѓа оној што зборува.

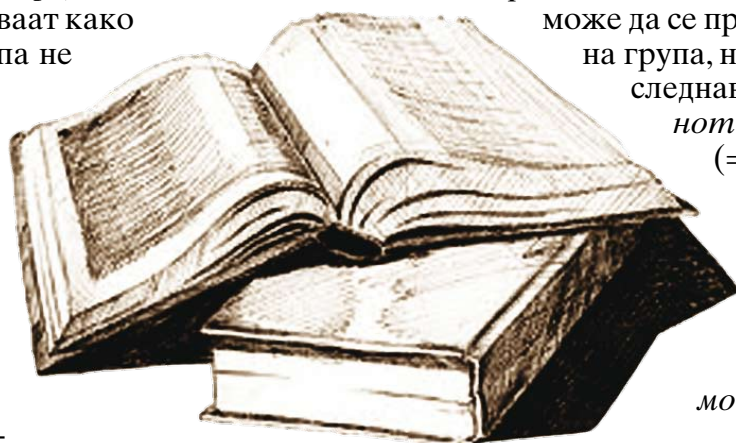
Во реченицата извиците се изделени елементи и затоа не воспоставуваат врски со другите зборови, односно не вршат функција на некој реченичен член. Во некои случаи извикот може да се приближи до некоја зборов-

на група, на пр., до глаголот, како во следнава реченица: *Го зеде легенот со вода, и плас врз него!* (= Го зеде легенот со вода и го пласна врз него!).

Служба на извици можат да вршат и други зборови кога се изговараат со подигнат тон: *Боже! Помош! Срамота!* и др.

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно
(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

*bez jezičnih
prepreka...*

TRANSLATION AGENCY
beyond language
barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

**PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI,
NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE**

*Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije,
religije, arhitekture, građevine, strojarstva.*

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Подарок на Сисак

Женскиот вокален етно состав „Езерки“ и оркестарот „7/8“ оваа есен ја отворија со прекрасен концерт „Подарок на Сисак“, под покровителство на Туристичката заедница на Град Сисак. Концертот беше со хуман карактер и се одржа на 3 октомври 2021

година на летната сцена на „Театар 21“ во Сисак.

Неуморните амбасадори на македонскиот мелос како и секогаш, весело и распеано се претставија со традиционална македонска музика, овој пат и со придружба на Малиот оркестар, кој претходно вежбаше со нив на организираната работил-

ница, и заедно ја исполнија песната „Елено, ќерко“, на воодушевување на бројната публика која ги награди со долги аплаузи за овој извонреден настап.

Е. П.

Нив да ги гледаш и слушаеш е празник за очи и уши. Сите сетила се активирани, а задоволството е секогаш неизмерно. И кога веќе мислиш дека не може подобро, тие одново ќе те изненадат.

Така беше и вечерта на 26 октомври 2021 година на концертот одржан во Културниот центар „Травно“ во Загреб. Женскиот вокален етно состав „Езерки“ и оркестарот „7/8“ со овој концерт воедно го просла-

вија и 28. роденден на Хрватско-македонското друштво, кое беше и организатор на настанот, заедно со Градската канцеларија за култура на Град Загреб.

Под називот „Македонска музичка разгледница“, пред бројната публика „Езерки“ и „7/8“ уште еднаш покажаа дека се незаменливи. Македонска музика и песна се разливаше под водството на уметничкиот продуцент и аранжер, Бруно Урлик. Се речеа преубавите традиционални песни и бравурозни ора придружувани со аплаузите на распеаната сала. Македонските бисери „Рум, дум, дум“,

„Калајциско оро“, „Со маки сум се родила“, „Не си го продавај Кољо чифликот“, „Брала мома капини“, „Македонско девојче“, „Ај, засвирете ми чалгии“, „Јовано, Јованке“, „Билјана платно белеше“ и многу други, беа исполнети со љубов и страст, но и со сензибилност и видни емоции на разнежени тонови.

Ни пандемијата не можеше да го спречи чувството за убавина. А него на концертот го имаше во изобилство. Тоа беше вечер за паметење. Браво, браво, браво!

Е. П.

*Prijevod osobne,
poslovne,
pravne i*

*medicinske
dokumentacije s
ovjerom*

*sudskog tumača
za građane i
tvrtke.*

*Prijevod
stručnih
tekstova.*

ZAUM PRIJEVODI

**Engleski-Njemački-Arapski
Francuski-Španjolski
Srpski-Bosanski-Albanski
Makedonski-Slovenski**

Maksimirska 40, 10000 Zagreb

M: 095/5969-047 T: 01/7789-311

E: zaum.prijevodi@gmail.com

www.zaum-prijevodi.hr

Вкусовите на Македонија

Пиперки во павлака

Потребно е: 4-5 пиперки бабури средна големина, две чаши кисела павлака по 180 г, масло за готвење, вегета и црн пипер.

Подготовка: На загреана тава со малку масло ги пржиме пиперките претходно исечкани на парчиња. Ги покриваме со капак и ги оставаме на оган со средна јачина околу 6-7 минути, при што вни-

маваме да не омекнат целосно, туку да бидат на половина меки. Потоа ги додаваме двете чаши со кисела павлака, зачинуваме со вегета и црн пипер и оставаме на оган уште 2 минути. Пиперките со павлака можат да се послужат топли или ладни, како предјадење или како додаток со некое месо.

Куглоф со мелено месо во тесто

Потребно е: За тестото: чаша и пол јогурт, чаша и пол млеко, една чаша масло, три чаши брашно, сол, печиво; За филот: еден кромид (средна големина), три моркови, 300 г мелено месо, вегета, црн пипер, масло.

Подготовка: Прво го подготвуваме филот. На тава ставаме масло за јадење, потоа го пржиме кромидот исечкан на ситни парчиња, ги додаваме ренданиците моркови и пржиме уште 2-3 минути. Го додаваме меленото месо со зачините. Пржиме околу 3-4 минути и го тргаеме филот настрана малку да се олади. Во меѓувреме, ја подготвуваме смесата за тестото. Користиме

една чаша како мерка, а состојките ги ставаме по ред, како што се наведени, прво јогуртот, па млечното, маслото, брашното, солта и печивото. Состојките ги соединуваме со жица за мешање, не со миксер. Тестото треба да биде густо како за пандишпан. Ако ви се чини дека е поретко, слободно додадете уште малку брашно. Потоа се додава филот во тестото, се меша сè заедно, па се истура во намрсен и посипан со брашно калап за куглоф. Рерната ја загреваме на 200, а потоа ја смалуваме на

180 степени. Солениот куглоф го печеме околу 40 минути. Откако ќе се олади, го вадиме од калапот и го декорираме по желба.

Потребно е: 500 г вишни, едно пакување готови кори, 3 јајца, 200 г шеќер, 500 мл јогурт, 300 мл масло, 240 г гриз, 2 пакетчиња ванилин

шеќер, прашок за печиво, шеќер во прав.

Подготовка: Прво ги матиме јајцата со шеќерот, додека смесата не стане пенеста, па го додаваме јогуртот,

маслото, гризот, ванилиниот шеќер и прашокот за печиво, па сите состојки ги соединуваме. Корите ги делиме на три дела, така што за секоја штрудла се потребни по три кори. На првата кора премачкуваме од смесата, истото го повторуваме со втората и третата кора, со тоа што на третата кора ставаме една третина од вишните. Потоа кората ја виткаме во штрудла

и ја ставаме на плех обложен со хартија за печење. Постапката ја повторуваме и со останатите две штрудли, при тоа оставаме малку од смесата за да ги премачкаме штрудлите одозгора. Печеме во загреана рерна на 180 степени 40-45 минути. Пред послужување ја наросуваме штрудлата со шеќер во прав.

М. Г.

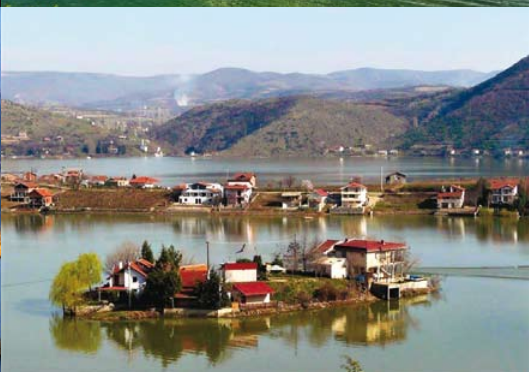

Убавините на Македонија

Љепоте Македоније

ТИКВЕШКО ЕЗЕРО

Македонија нема море или океан, но има многу прекрасни природни и вештачки езера кои ќе ве остават без здив. Тиквешкото Езеро е најголемо, најдлабоко и најмистично вештачко езеро. Се наоѓа во кањонот на Црна Река на надморска височина од 165 м и е оддалечено 12 км југозападно од Кавадарци и 3 км јужно од с. Возарци.

Езерото датира од 1968 г., а настанато е со преградување на кањонот и со изградба на брана висока 105 м. Се протега во правец север-југ и има конусна форма, со површина од 14 км², должина од 28 км, ширина од 500 м и најголема длабочина од 105 м. Ова е едно од најтоплите подрачја во Македонија. Температурата на езерската вода во лето досегнува 24 С°, па е привлечно за капачи и љубители на спортови на вода. Мештаните велат дека водата е и лековита, има висок процент на јод и богата е со алги.

Природата околу езерото е прекрасна и ќе ве освои. Варовничко-геолошката положба на крајбрежјето прилонесува за присутноста на пештери, пропасти и јами. Бреговите на езерото се накитени со шуми, природни реткости, археолошки наоѓалишта, манастири и споменици на култура.

Езерото има три трајни острови. Најголемиот се вика Градиште, зафаќа површина од 2,3 ха и не е населен. Покриен е со густа шума, а има и остатоци од некогашни градби, по кои е наречен. Другите две се мали островчиња близу брегот, со куќи и придружни објекти. Едното е во атарот на с. Брушани, а другото кај одливот на езерото во реката Блаштица.

Оваа област е природен резерват во кој може да се набљудуваат 23 вида птици грабливки, што го прави едно од најважните орнитолошки места во Европа. Тука се сретнуваат разни видови езерски птици: корморан, сива чапја, диви бели

галеби, диви шатки и грабливки: сокол, белоглав и брадест орел и други. Езерото, пак, нуди богат фонд на риба: крап, караш, црвенперка, клен, белвица, мрена, како и еден вид сом. Иако е застапен само со еден вид од своето семејство, сомот се издвојува по своите карактеристики и може да достигне должина над 2 м и тежина преку 100 кг.

Локалните рибари раскажуваат интересни легенди, кои се пренесуваат со генерации меѓу населението, дека во Тиквешкото Езеро имало огромни риби кои голтале цели чамци заедно со луѓето во нив. Се верува дека сомовите што живеат во езерото се многу стари и големи, и дека најголемиот е колку кит. Тие се заштитен знак на езерото. Вистина или не, необични риби на дното на езерото во поново време имаат забележано и нуркачки експедиции. Можеби и вие ќе имате среќа да видите некој од овие циновски сомови.

Елизабета Петровска